

21998A0624(01)

L 181/3

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

1998 6 24

Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos**PARTNERYSTĖS IR BENDRADARBIAVIMO SUSITARIMAS ⁽¹⁾****PARTNERYSTĖS IR BENDRADARBIAVIMO SUSITARIMAS,****nustatantis Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos partnerystę**

BELGIJOS KARALYSTĖ,

DANIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,

AIRIJA,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

JUNGTINĖ DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖ,

Europos bendrijos steigimo sutarties, Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties Susitariančiosios Šalys

toliau – valstybės narės, bei

EUROPOS BENDRIJA, EUROPOS ANGLIŲ IR PLIENO BENDRIJA IR EUROPOS ATOMINĖS ENERGIJOS BENDRIJA

toliau – Bendrija,

ir MOLDOVOS RESPUBLIKA

ATSIŽVELGDAMOS į Bendrijos, jos valstybių narių ir Moldovos Respublikos bendradarbiavimo ryšius bei jų bendras vertybes,

PRIPAŽINDAMOS, kad Bendrija ir Moldovos Respublika nori stiprinti šiuos ryšius ir nustatyti partnerystę ir bendradarbiavimą, kuris sustiprintų ir plėstų praeityje užmegztus santykius, ypač 1989 m. gruodžio 18 d. pasirašytu Europos ekonominės bendrijos, Europos atominės energijos bendrijos ir Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos susitarimu dėl prekybos ir komercinio bei ekonominio bendradarbiavimo,

(¹) Susitarimas, sudarytas vienuolika Europos Sąjungos oficialių kalbų (ispanų, danų, vokiečių, graikų, anglų, prancūzų, italų, olandų, portugalų, suomių, švedų), buvo paskelbtas OL L 181, 1998 6 24, p. 3.
Redakcijos čekų, estų, latvių, lietuvių, vengrų, maltiečių, lenkų, slovakų ir slovėnų kalbomis skelbiamos šiame 2004 m. specialaus leidimo tome.

ATSIŽVELGDAMOS į Bendrijos bei jos valstybių narių ir Moldovos Respublikos pasiryžimą stiprinti politines ir ekonomines laisves, kurios sudaro tos partnerystės pagrindą,

ATSIŽVELGDAMOS į Šalių pasiryžimą skatinti tarptautinę taiką ir saugumą, taip pat taikų ginčų sprendimą ir šiuo tikslu bendradarbiauti Jungtinių Tautų ir Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos sistemoje,

ATSIŽVELGDAMOS į Bendrijos bei jos valstybių narių ir Moldovos Respublikos tvirtą pasiryžimą visiškai įgyvendinti Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos (ESBK) baigiamojo akto principus ir nuostatas, vėlesnių posėdžių Madride ir Vienoje baigiamuosius dokumentus, ESBK Bonos konferencijos dėl ekonominio bendradarbiavimo dokumentą, Paryžiaus chartiją naujai Europai ir 1992 m. ESBK Helsinkio dokumentą „Permainų iššūkiai“,

PRIPAŽINDAMOS, kad tokiomis sąlygomis Moldovos Respublikos nepriklausomybės, suverenumo ir teritorinio vientisumo palaikymas prisidės prie taikos ir stabilumo Vidurio ir Rytų Europoje, o kartu ir visame Europos žemyne, išsaugojimo,

PATVIRTINDAMOS Bendrijos bei jos valstybių narių ir Moldovos Respublikos įsipareigojimus pagal Europos energetikos chartiją ir 1993 m. balandžio mėn. Liucernos konferencijos deklaraciją,

ĮSTITIKINUSIOS pirmaeilę teisės viešpatavimo ir pagarbos žmogaus teisėms, ypač mažumų teisėms, daugiapartinės sistemos su laisvais ir demokratiniiais rinkimais nustatymo ir ekonomikos liberalizavimo siekiant kurti rinkos ekonomiką svarbą,

PRIPAŽINDAMOS Moldovos Respublikos pastangas sukurti politines ir ekonomines sistemas, gerbiant teisinę valstybę ir žmogaus teises, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises ir tai, kad Moldovos Respublikoje egzistuoja daugiapartinė sistema ir vyksta laisvi bei demokratiški rinkimai, taip pat numatytas ekonomikos liberalizavimas,

MANYDAMOS, kad visiškas šio Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo įgyvendinimas priklausys nuo Moldovos Respublikos politinių, ekonominių ir teisinių reformų bei prisidės prie jų tęsimo ir vykdymo, taip pat kad yra nustatyti būtini bendradarbiavimo veiksniai, ypač atsižvelgiant į ESBK Bonos konferencijos išvadas,

SIEKDAMOS skatinti regioninio bendradarbiavimo su kaimyninėmis šalimis procesą šiame Susitarime taikymo srityse, kad būtų palaikoma šio regiono gerovė ir stabilumas,

SIEKDAMOS užmegzti ir plėtoti nuolatinį politinį dialogą dvišaliais ir tarptautiniais abipusio intereso klausimais,

ATSIŽVELGDAMOS į Bendrijos pasirengimą numatyti ekonominį bendradarbiavimą ir prireikus teikti techninę pagalbą,

TURĖDAMOS OMENYJE Susitarimo naudingumą sudarant palankias sąlygas laipsniškam artimesnių Moldovos Respublikos ir platesnės bendradarbiavimo erdvės Europoje bei kaimyniniuose regionuose santykių kūrimui ir Moldovos Respublikos laipsnišką integraciją į atvirą tarptautinę prekybos sistemą,

ATSIŽVELGDAMOS į Šalių pasiryžimą liberalizuoti prekybą, remiantis Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos (GATT) principais,

SVEIKINDAMOS IR PRIPAŽINDAMOS Moldovos Respublikos pastangų siekiant pertvarkyti ekonomiką iš valstybine šalies prekyba su centralizuota planine ekonomika pagrįstos ekonomikos į rinkos ekonomiką, svarbą,

SUPRASDAMOS, kad reikia sudaryti verslui ir investicijoms palankesnes sąlygas, taip pat palankesnes sąlygas tokiose srityse, kaip įmonės, darbo, paslaugų teikimas ir kapitalo judėjimas,

ĮSTITIKINUSIOS, kad šis Susitarimas sudarys palankų klimatą Šalių ekonominiams ryšiams, ypač plėtojant prekybą ir investicijas, kurios itin svarbios ekonomikos pertvarkai ir technologiniam modernizavimui,

SIEKDAMOS nustatyti glaudų bendradarbiavimą aplinkosaugos srityje atsižvelgiant į esamą Šalių savitarpio priklausomumą šioje srityje,

SIEKDAMOS plėtoti kultūrinį bendradarbiavimą ir gerinti informacijos srautus,

SUSITARĖ:

1 straipsnis

Šiuo Susitarimu nustatoma Bendrijos bei jos valstybių narių ir Moldovos Respublikos partnerystė. Šios partnerystės tikslai:

- sudaryti Šalių politiniam dialogui atitinkamą struktūrą, leidžiančią plėtoti politinius santykius,
- skatinti prekybą ir investicijas bei darnius Šalių ekonominius ryšius ir taip palaikyti tvarią jų ekonominę plėtrą,
- sukurti teisinio, ekonominio, socialinio, finansinio ir kultūrinio bendradarbiavimo pagrindą,
- remti Moldovos Respublikos pastangas stiprinti demokratiją, vystyti savo ekonomiką ir užbaigti perėjimą į rinkos ekonomiką,

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDRIEJI PRINCIPAI

2 straipsnis

Pagarba demokratijai, tarptautinės teisės principams ir žmogaus teisėms, kaip apibrėžta pirmiausia Helsinkio baigiamajame akte ir Paryžiaus chartijoje naujai Europai, taip pat rinkos ekonomikos principai, įskaitant ESBK Bonos konferencijos dokumentuose išdėstytus principus, yra Šalių vidaus ir užsienio politikos pamatas bei esminė partnerystės ir šio Susitarimo dalis.

3 straipsnis

Šalys mano, kad buvusių Tarybų Sąjungos respublikų regiono gerovei ir stabilumui užtikrinti yra būtina, kad naujosios nepriklausomos valstybės, atsiradusios iširus Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungai (toliau – nepriklausomos valstybės), palaikytų ir plėtotų tarpusavio bendradarbiavimą pagal Helsinkio baigiamojo akto principus ir tarptautinę teisę, palaikydamos gerus kaimyniškus santykius, ir dėtų visas pastangas šiam procesui paskatinti.

4 straipsnis

Šalys įsipareigoja apsvarstyti, pirmiausia, kai Moldovos Respublika toliau pažengs vykdydama ekonomikos reformą, šio

Susitarimo atitinkamų antraštinių dalių, ypač III antraštinės dalies ir 48 straipsnio, pakeitimus, siekdamas sukurti tarpusavyje laisvos prekybos erdvę. 82 straipsnyje nurodyta bendradarbiavimo taryba gali teikti Šalims tokio plėtojimo rekomendacijas. Toks plėtojimas gali būti vykdomas tik remiantis Šalių susitarimu pagal jų atitinkamas procedūras. 1998 m. Šalys konsultuojasi norėdamos nustatyti, ar aplinkybės, ir ypač Moldovos Respublikos laimėjimai vykdant į rinką orientuotas ekonomikos reformas, bei tuo metu vyraujančios sąlygos leidžia pradėti derybas dėl laisvos prekybos erdvės sukūrimo.

5 straipsnis

Šalys įsipareigoja bendru sutarimu kartu nagrinėti bet kurios Susitarimo dalies pakeitimus, kurių gali prireikti atsižvelgiant į aplinkybių pokyčius, ypač dėl padėties, susidarančios dėl Moldovos Respublikos prisijungimo prie GATT. Pirmą kartą Susitarimas peržiūrimas praėjus trejiems metams nuo jo įsigaliojimo arba kai Moldovos Respublika prisijungs prie GATT, atsižvelgiant į tai, kuris iš šių įvykių bus ankstesnis.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

POLITINIS DIALOGAS

6 straipsnis

Tarp Šalių nustatomas nuolatinis politinis dialogas, kurį jos ketina plėtoti ir intensyvinti. Jis lydi ir stiprina artimesnių Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos santykių kūrimą, remia toje šalyje vykstančius politinius ir ekonominius pokyčius ir padeda kurti naujas bendradarbiavimo formas. Politinis dialogas:

- stiprina Moldovos Respublikos ir Bendrijos, o kartu ir demokratinių valstybių bendruomenės, ryšius. Ekonominė konvergencija, pasiekta šiuo Susitarimu, atvers kelius intensyvesniems politiniams santykiams,
- skatina pozicijų suartėjimą bendro intereso tarptautiniais klausimais, šitaip stiprindamas saugumą ir stabilumą,
- numato, kad Šalys stengsis bendradarbiauti klausimais, susijusiais su stabilumo ir saugumo Europoje stiprinimu, demokratijos principų laikymusi, pagarba žmogaus teisėms, ypač mažumų teisėms, bei jos skatinimu, ir prireikus rengia konsultacijas atitinkamais klausimais.

7 straipsnis

Ministrų lygiu politinis dialogas vyksta Bendradarbiavimo taryboje, o kitais atvejais – bendru sutarimu.

8 straipsnis

Šalys nustato kitas politinio dialogo procedūras ir mechanizmus, pirmiausia šiuos:

- reguliarius vyresniųjų pareigūnų, atstovaujančių Moldovos Respublikai ir Bendrijai, susitikimai,
- galimybių, kurias teikia Šalių diplomatiniai kanalai, įskaitant atitinkamus kontaktus dvišalių ir daugiašalių santykių srityje, pavyzdžiui, Jungtinėse Tautose, ESBK posėdžiuose ir kitur, visapusiškas panaudojimas,
- keitimasis informacija abi Šalis dominančiais klausimais, susijusiais su politiniu bendradarbiavimu Europoje,
- bet kurios kitos priemonės, kurios padėtų stiprinti ir plėtoti šį politinį dialogą.

9 straipsnis

Politinis dialogas parlamentų lygiu vyksta pagal 87 straipsnį įsteigtame Parlamentiniame bendradarbiavimo komitete.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

PREKYBA PREKĖMIS

10 straipsnis

1. Šalys suteikia viena kitai didžiausio palankumo režimą visose srityse dėl:

- muitų ir mokesčių, taikomų importui ir eksportui, įskaitant tokių muitų ir mokesčių rinkimo būdą,
- nuostatų, susijusių su muitinės formalumų atlikimu, tranzitu, sandėliavimu ir perkrovimu,
- mokesčių ir kitų bet kokios rūšies vidaus rinkliavų, tiesiogiai ar netiesiogiai taikomų importuotoms prekėms,
- mokėjimo būdų ir tokių mokėjimų pervedimo,

— taisyklių, susijusių su prekių pardavimu, pirkimu, vežimu, platinimu ir naudojimu vidaus rinkoje.

2. Šio straipsnio 1 dalis netaikoma:

- a) pranašumams, teikiams siekiant sukurti muitų sąjungą ar laisvosios prekybos erdvę arba sukūrus tokią sąjungą ar erdvę,
- b) pranašumams, teikiams konkrečioms šalims pagal GATT ir kitus tarptautinius susitarimus besivystančių šalių labui;
- c) pranašumams, teikiams kaimyninėms šalims siekiant palengvinti pasienio judėjimą.

3. Pereinamoju laikotarpiu, kuris baigiasi 1998 m. gruodžio 31 d. arba Moldovos Respublikai prisijungus prie GATT, jeigu tai įvyktų iki minėtos dienos, 1 dalis ir 11 straipsnio 3 dalis netaikomos I priede nurodytiems pranašumams, kuriuos Moldovos Respublika yra suteikusi kitoms nepriklausomoms valstybėms nuo dienos, kai Susitarimas dar nebuvo įsigaliojęs.

11 straipsnis

1. Šalys sutaria, kad tranzito laisvės principas yra esminė sąlyga šio Susitarimo tikslams pasiekti.

2. Dėl to kiekviena Šalis numato neribotą tranzitą per savo teritoriją prekėms, kurių kilmės vieta arba kurių paskirties vieta yra kitos Šalies muitų teritorija.

3. Tarp Šalių taikomos GATT V straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalyse apibūdintos taisyklės.

4. Šiame straipsnyje nustatytos taisyklės neprieštarauja jokioms kitoms specialioms taisyklėms, susijusioms su konkrečiais sektoriais, pirmiausia transporto, ar Šalių sutartais produktais.

12 straipsnis

Nepažeisdama teisių ir įsipareigojimų, kylančių iš abi Šalis saistančių tarptautinių konvencijų dėl prekių laikinojo įvežimo, kiekviena Šalis atleidžia kitą Šalį nuo importo mokesčių ir muitų mokėjimo už laikinai įvežtas prekes tais atvejais ir laikantis tų procedūrų, kuriuos numato bet kuri kita ją saistanti tarptautinė konvencija šiuo klausimu, pagal jos teisės aktus. Atsižvelgiama į sąlygas, kuriomis atitinkama Šalis yra priėmusi iš tokios konvencijos kylančius įsipareigojimus.

13 straipsnis

Moldovos Respublikos ir Bendrijos kilmės prekės importuojamos atitinkamai į Bendriją ir Moldovos Respubliką be kiekybinių apribojimų, nepažeidžiant šio Susitarimo 17, 20 ir 21 straipsnio bei II priedo ir Ispanijos ir Portugalijos stojimo akto 77, 81, 244, 249 ir 280 straipsnių.

14 straipsnis

1. Vienos Šalies teritorijos produktams, importuotiems į kitos Šalies teritoriją tiesiogiai ar netiesiogiai netaikomi vidaus mokesčiai ar kiti bet kurios rūšies mokesčiai, viršijantys tuos, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai taikomi panašioms vidaus produktams.

2. Be to, šiems produktams taikomas ne mažiau palankus režimas negu tas, kuris taikomas panašioms nacionalinės kilmės produktams pagal visus įstatymus ir kitus teisės aktus bei reikalavimus, turinčius poveikio jų pardavimui, siūlymui parduoti, pirkimui, vežimui, platinimui ar naudojimui šalies viduje. Šios straipsnio dalies nuostatos nedraudžia taikyti skirtingus vidaus vežimo mokesčius, kurie yra grindžiami išimtinai transporto rūšies ekonomine veikla, o ne produkto nacionaline kilme.

15 straipsnis

Tarp Šalių *mutatis mutandis* taikomi šie GATT straipsniai:

- i) VII straipsnio 1, 2, 3, 4a, 4b, 4d, 5 dalys;
- ii) VIII straipsnis;
- iii) IX straipsnis;
- iv) X straipsnis.

16 straipsnis

Šalys tarpusavyje prekiauja prekėmis rinkos kainomis.

17 straipsnis

1. Jei koks nors produktas yra importuojamas į vienos iš Susitarinčiųjų Šalių teritoriją tokiais padidintais kiekiais ir tokiais sąlygomis, kad daro arba gali padaryti didelę žalą panašių ar tiesiogiai konkuruojančių produktų vidaus gamintojams, Bendrija arba Moldovos Respublika, kuri iš jų suinteresuota, gali imtis atitinkamų priemonių laikydamosi toliau nurodytų procedūrų ir sąlygų.

2. Prieš imdamasi kokių nors priemonių arba atvejais, kuriems taikoma šio straipsnio 4 dalis, kuo greičiau po to atitinkamai Bendrija arba Moldovos Respublika Bendradarbiavimo komitetui pateikia visą svarbią informaciją, siekiant rasti abiem Šalims priimtina sprendimą.

3. Jei po šių konsultacijų Šalys per 30 dienų nuo perdavimo Bendradarbiavimo komitetui nepasiekia susitarimo dėl veiksmų šiai situacijai išvengti, konsultacijų prašiusi Šalis gali apriboti atitinkamų produktų importą arba taikyti kitas atitinkamas priemones tokiu mastu ir tokį laikotarpį, kokių reikia, kad žala nebūtų padaryta arba ji būtų atitaisyta arba kitoms tinkamoms priemonėms priimti.

4. Kritinėmis aplinkybėmis, kai delsimas padarytų nepataisomą žalą, Šalys gali imtis priemonių iki konsultacijų, jeigu konsultacijos surengiamos tuojau po to, kai tokių veiksmų buvo imtasi.

5. Pasirinkdamos priemones pagal šį straipsnį, Susitariančiosios Šalys pirmenybę teikia toms, kurios mažiausiai trikdo šio Susitarimo tikslų siekimą.

18 straipsnis

Jokia šios antraštinės dalies, pirmiausia 17 straipsnio, nuostata jokiū būdu neužkerta kelio bet kuriai Šaliai imtis antidempingo ar kompensacinių priemonių pagal GATT VI straipsnį, Susitarimą dėl GATT VI straipsnio įgyvendinimo, Susitarimą dėl GATT VI, XVI ir XXIII straipsnių aiškinimo ir taikymo arba susijusius vidaus teisės aktus.

Kalbant apie antidempingo ar subsidijų tyrimus, kiekviena Šalis sutinka nagrinėti kitos Šalies teikimus ir informuoti atitinkamas suinteresuotas šalis apie esminius faktus ir motyvus, kuriais remiantis turi būti priimamas galutinis sprendimas. Prieš taikydamos besąlygiškus antidempingo ir kompensacinius muitus, Šalys kiek įmanoma stengiasi siekti konstruktyvaus problemos sprendimo.

19 straipsnis

Šis Susitarimas neužkerta kelio importo, eksporto ar tranzitu vežamų prekių draudimams arba apribojimams dėl viešosios moralės, viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo, žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybės ar sveikatos apsaugos, gamtinių išteklių apsaugos, meninę, istorinę ar archeologinę vertę turinčių nacionalinių vertybių apsaugos arba intelektinės, pramoninės

komercinės nuosavybės apsaugos ar taisyklių, susijusių su auksu ar sidabru. Tačiau tokie uždraudimai ir apribojimai neturi būti šališko diskriminavimo ar Šalių tarpusavio prekybos paslėpto ribojimo priemonė.

20 straipsnis

Ši antraštinė dalis netaikoma prekybai tekstilės gaminiais, klasifikuojamais kombinuotosios nomenklatūros 50–63 skirsniuose. Prekybą šiais gaminiais reglamentuoja atskiras susitarimas, parafuotas 1993 m. gegužės 14 d. ir laikinai taikomas nuo 1993 m. sausio 1 d.

21 straipsnis

1. Prekybą produktais, kuriems taikoma Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutartis, reglamentuoja šios antraštinės dalies nuostatos, išskyrus 13 straipsnį.

2. Įsteigiama grupė pasiteirauti anglių ir plieno klausimais, kurią sudaro Bendrijos ir Moldovos Respublikos atstovai.

Grupė pasiteirauti reguliariai keičiasi informacija visais Šalim rūpi-
mais klausimais dėl anglių ir plieno.

22 straipsnis

Prekyba branduolinėmis medžiagomis vyks pagal Europos atominės energijos steigimo sutarties nuostatas. Prireikus prekybai branduolinėmis medžiagomis taikomos konkretaus Europos atominės energijos bendrijos ir Moldovos Respublikos susitarimo nuostatos.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

VERSLUI IR INVESTICIJOMS SKIRTOS NUOSTATOS

I SKYRIUS

DARBO SĄLYGOS

23 straipsnis

1. Atsižvelgdamos į kiekvienoje valstybėje narėje taikomus įstatymus, sąlygas ir tvarką, Bendrija ir jos valstybės narės užtikrina, kad režimas, taikomas Moldovos piliečiams, teisėtai samdomiems kurios nors valstybės narės teritorijoje, nediskriminuotų jų dėl

pilietybės, lyginant su savo piliečiais, darbo sąlygų, atlyginimo ar atleidimo iš darbo atžvilgiu.

2. Atsižvelgdama į savo įstatymus, sąlygas ir tvarką, Moldovos Respublika užtikrina, kad režimas, taikomas bet kurios valstybės narės piliečiams, teisėtai samdomiems Moldovos Respublikos teritorijoje, nediskriminuotų jų dėl pilietybės, lyginant su savo piliečiais, darbo sąlygų, atlyginimo ar atleidimo iš darbo atžvilgiu.

24 straipsnis

Socialinės apsaugos koordinavimas

Šalys sudaro susitarimus siekdamos:

- i) atsižvelgiant į kiekvienoje valstybėje narėje taikomas sąlygas ir reikalavimus, patvirtinti nuostatas, reikalingas Moldovos pilietybę turinčių darbuotojų, teisėtai samdomų pagal sutartį kurios nors valstybės narės teritorijoje, socialinės apsaugos sistemoms koordinuoti. Šios nuostatos pirmiausia užtikrina, kad:
- visi tokių darbuotojų draudimo, darbo ar gyvenimo įvairiose valstybėse narėse laikotarpiai būtų įskaičiuojami apskaičiuojant pensijas dėl senatvės, invalidumo ar mirties ir tokių darbuotojų sveikatos priežiūrai,
  - visos pensijos dėl senatvės, mirties, nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos arba dėl to atsiradusio invalidumo, išskyrus specialias neįmokines išmokas, būtų laisvai pervedamos kursu, taikomu pagal valstybės narės skolininkės ar valstybių narių skolininkių teisę;
- ii) atsižvelgiant į Moldovos Respublikoje taikomas sąlygas ir reikalavimus, patvirtinti nuostatas, reikalingas darbuotojams, kurie yra kurios nors valstybės narės piliečiai ir teisėtai samdomi pagal sutartį Moldovos Respublikoje, suteikti režimą, panašų į tą, kuris nurodytas šio straipsnio i punkto antrojoje įtraukoje.

25 straipsnis

Priemonės, kurių turi būti imtasi pagal šio Susitarimo 24 straipsnį, neturi poveikio teisėms ar įsipareigojimams, kylantiems iš dvišalių susitarimų, siejančių Moldovos Respubliką ir valstybes nares, jei tie susitarimai Moldovos Respublikos arba valstybių narių piliečiams numato palankesnę režimą.

26 straipsnis

Bendradarbiavimo taryba, atsižvelgdama į readmisijos principą ir praktiką, svarsto, kokių galima imtis bendrų pastangų neteisėtai imigracijai kontroliuoti.

27 straipsnis

Bendradarbiavimo taryba nagrinėja, kaip galima pagerinti verslininkų darbo sąlygas laikantis Šalių tarptautinių įsipareigojimų, įskaitant tuos, kurie išdėstyti ESBK Bonos konferencijos dokumente.

28 straipsnis

Bendradarbiavimo taryba teikia rekomendacijas šio Susitarimo 23, 26 ir 27 straipsniams įgyvendinti.

II SKYRIUS

BENDROVIŲ ĮSTEIGIMUI IR VEIKLAI TURINČIOS POVEIKIO SĄLYGOS

29 straipsnis

1. a) Bendrija ir jos valstybės narės, laikydamosi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, Moldovos bendrovių steigimui savo teritorijose taiko ne mažiau palankų režimą nei bet kurios trečiosios šalies bendrovių steigimui.
  - b) Nepažeisdamos IV priede išvardytų išlygų, Bendrija ir jos valstybės narės, laikydamosi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, taiko jų teritorijoje įsisteigusių Moldovos bendrovių dukterinių įmonių veiklai ne mažiau palankų režimą nei bet kurios Bendrijos bendrovės veiklai.
  - c) Bendrija ir jos valstybės narės, laikydamosi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, taiko jų teritorijoje įsisteigusių Moldovos bendrovių filialų veiklai ne mažiau palankų režimą nei bet kurios trečiosios šalies bendrovių filialų veiklai.
2. a) Nepažeisdama V priede išvardytų išlygų, Moldovos Respublika, laikydamosi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, Bendrijos bendrovių steigimui savo teritorijoje taiko ne mažiau palankų režimą negu tas, kuris taikomas Moldovos Respublikos bendrovėms arba bet kurios trečiosios šalies bendrovėms, atsižvelgiant į tai, kuris iš jų yra palankesnis.
  - b) Moldovos Respublika, laikydamosi savo įstatymų ir kitų teisės aktų, savo teritorijoje įsisteigusių Bendrijos bendrovių dukterinių įmonių ir filialų veiklai taiko ne mažiau palankų režimą nei atitinkamai savo bendrovių ar filialų veiklai arba bet kurios trečiosios šalies bendrovių ir filialų atsižvelgiant į tai, kuris iš jų yra palankesnis.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatos negali būti naudojamos taip, kad būtų apeinami Šalies įstatymai ir kiti teisės aktai, taikomi kitos Šalies bendrovių dukterinių bendrovių, įsteigtų tokios pirmosios Šalies teritorijoje, patekimui į specifinius sektorius arba veiklos rūšių vykdymui.

Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytu režimu naudojasi bendrovės, įsteigtos Bendrijoje ir Moldovos Respublikoje atitinkamai šio Susitarimo įsigaliojimo dieną, ir bendrovės, įsteigtos po tos dienos.

30 straipsnis

1. Nepažeidžiant 101 straipsnio nuostatų, 29 straipsnio nuostatos netaikomos oro transportui, vidaus vandenų transportui ir jūrų transportui.

2. Tačiau veiklos rūšims, kurių imasi laivybos agentūros teikdamos tarptautines jūrų paslaugas, įskaitant mišraus transporto operacijas, susijusias su kelionės jūra etapu, kiekviena Šalis leidžia kitos Šalies bendrovėms komercine prasme būti savo teritorijoje dukterinių bendrovių ar filialų forma, taikydama įsisteigimo ir veiklos sąlygas, kurios yra ne mažiau palankios negu tos, kurios taikomos jos pačios bendrovėms arba kurios nors trečiosios šalies bendrovių dukterinėms bendrovėms ar filialams, atsižvelgiant į tai, kurios iš jų yra palankesnės.

Tokia veikla apima šiuos veiksmus, bet jais neapsiriboja:

- a) jūrų transporto ir su juo susijusių paslaugų rinkodara ir pardavimas per tiesioginius kontaktus su klientais nuo kainų iki sąskaitos faktūros pateikimo; šias paslaugas gali teikti arba siūlyti pats paslaugų teikėjas ar paslaugų teikėjai, su kuriais paslaugų pardavėjas yra sudaręs nuolatinis verslo susitarimus;
- b) bet kurių transporto ir susijusių paslaugų, apimančių vidaus transporto paslaugas, teikiamas bet kokiais būdais, įskaitant vidaus vandenų kelius, kelius ir geležinkelius, būtinas integruotoms paslaugoms teikti, pirkimą ir naudojimąsi jomis savo ar klientų vardu (ir jų perpardavimą savo klientams);
- c) dokumentacijos rengimas, susijęs su transporto dokumentais, muitinės dokumentais ar kitais dokumentais, susijusiais su vežamų prekių kilme ir pobūdžiu;

d) verslo informacijos teikimas bet kuriomis priemonėmis, įskaitant kompiuterizuotas informacines sistemas ir keitimąsi elektroniniais duomenimis (atsižvelgiant į nediskriminacinius telekomunikacijų apribojimus);

e) bet kokio verslo susitarimo sudarymą, įskaitant dalyvavimą bendrovės kapitale ir vietinio personalo priėmimą į darbą (arba užsienio personalo priėmimą į darbą pagal atitinkamas šio Susitarimo nuostatas), su bet kuria vietine laivybos agentūra;

f) veikimą bendrovių vardu, organizuojant laivo įplaukimą į uostą arba prireikus krovinių perėmimą.

31 straipsnis

Šiame susitarime:

- a) „Bendrijos bendrovė“ arba „Moldovos bendrovė“ atitinkamai – tai bendrovė, įsteigta atitinkamai pagal valstybės narės arba Moldovos Respublikos įstatymus ir turinti savo registruotą buveinę ar centrinę administraciją arba pagrindinę verslo vietą atitinkamai Bendrijos arba Moldovos Respublikos teritorijoje. Tačiau, jei bendrovė, įsteigta atitinkamai pagal valstybės narės arba Moldovos Respublikos įstatymus, turi tik savo registruotą buveinę atitinkamai Bendrijos arba Moldovos Respublikos teritorijoje, ta bendrovė laikoma atitinkamai Bendrijos arba Moldovos Respublikos bendrove, jei jos veikla turi realų ir nenutrūkstamą ryšį atitinkamai su vienos iš valstybių narių arba Moldovos Respublikos ekonomika.
- b) bendrovės „dukterinė bendrovė“ – tai pirmosios bendrovės kontroliuojama bendrovė;
- c) „filialas“ – tai juridinio asmens statuso neturinti verslo vieta, kuri turi pastovumo požymių, kaip patronuojančio subjekto padalinys, turi administraciją ir yra materialiai aprūpinta turėti verslo santykių su trečiosiomis šalimis taip, kad pastarosios, žinodamos, kad prireikus bus teisinis ryšys su patronuojančiu subjektu, pagrindine buveine, kuri yra užsienyje, neturi derėtis tiesiogiai su tokiu patronuojančiu subjektu, bet gali sudaryti sandorius verslo vietoje, kuri yra padalinys.
- d) „įsisteigimas“ – tai Bendrijos arba Moldovos bendrovių, kaip nurodyta a punkte, teisė imtis ekonominės veiklos steigiant atitinkamai Moldovos Respublikoje arba Bendrijoje dukterines bendroves ir filialus;

- e) „veikla“ – tai ekonominės veiklos vykdymas;
- f) „ekonominė veikla“ – pramoninio, komercinio ar profesinio pobūdžio veikla.

Tarptautinio jūrų transporto atveju, įskaitant mišraus transporto operacijas, susijusias su kelionės jūra etapu, valstybių narių arba Moldovos Respublikos nacionaliniai subjektai, įsisteigę atitinkamai už Bendrijos arba Moldovos Respublikos ribų, bei už Bendrijos arba Moldovos Respublikos ribų įsteigtos laivybos bendrovės, kurias kontroliuoja atitinkamai valstybės narės arba Moldovos Respublikos nacionaliniai subjektai, taip pat patenka į šio skyriaus ir III skyriaus nuostatų taikymo sritį, jei jų laivai yra įregistruoti atitinkamai toje valstybėje narėje arba Moldovos Respublikos pagal atitinkamus jų teisės aktus.

32 straipsnis

1. Nepaisant bet kurių kitų šio Susitarimo nuostatų, jokiai Šaliai nedraudžiama taikyti riziką ribojančias priemones, įskaitant priemones, skirtas investuotojams, indėlininkams, draudėjams ar asmenims, kuriems finansinės paslaugos teikėjas yra išsipareigojęs kaip patikėtinis, apsaugoti arba finansų sistemos vientisumui ir stabilumui užtikrinti. Jeigu tokios priemonės prieštarauja šio Susitarimo nuostatomis, jos nenaudojamos kaip būdas išvengti kurios nors Šalies išsipareigojimų pagal šį Susitarimą.

2. Jokia šio Susitarimo nuostata negali būti aiškinama kaip reikalavimas, kad kuri nors Šalis atskleistų su individualių klientų reikalais ir sąskaitomis susijusią informaciją arba bet kokią konfidencialią ar viešųjų subjektų turimą patentinę informaciją.

33 straipsnis

Šio Susitarimo nuostatos nekliudo abiem Šalims taikyti jokių priemonių, kurios yra būtinos siekiant neleisti pasinaudojant šio Susitarimo nuostatomis apeiti jos priemones, taikomas trečiųjų šalių patekimui į jos rinką.

34 straipsnis

1. Nepaisant I skyriaus nuostatų, Bendrijos arba Moldovos bendrovė, įsisteigusi atitinkamai Moldovos Respublikos arba Bendrijos teritorijoje, turi teisę samdyti arba kad jos dukterinės bendrovės arba filialai, laikydamiesi priimančiojoje įsisteigimo

šalyje galiojančių įstatymų, samdytų atitinkamai Moldovos Respublikos ir Bendrijos teritorijoje darbuotojus, kurie yra atitinkamai valstybių narių ir Moldovos Respublikos piliečiai, jei tokie darbuotojai priklauso pagrindiniam personalui, kaip apibrėžta 2 dalyje, ir jei juos išimtinai samdo bendrovės, dukterinės bendrovės arba filialai. Leidimai gyventi ir dirbti tokiems darbuotojams išduodami tik tokio darbo laikotarpiui.

2. Pirmiau minėtų bendrovių, čia vadinamų „organizacijomis“, pagrindinis personalas yra „bendrovės viduje perkelti darbuotojai“, kaip apibrėžta c punkte, pagal toliau nurodytas kategorijas, jeigu organizacija yra juridinis asmuo ir jeigu atitinkami asmenys buvo samdomi arba joje yra buvę partneriais (išskyrus daugumą akcijų turinčius akcininkus) bent metus prieš pat tokį perkėlimą:

a) asmenys, einantys organizacijoje aukštesnes pareigas, kurie visų pirma vadovauja steiginio valdymui, daugiausia prižiūrimi tos įmonės direktorių valdybos ar akcininkų arba gaudami jų nurodymus, įskaitant:

— vadovaujančius steiginiui arba steiginio skyriui ar padaliniiui,

— prižiūrinčius ar kontroliuojančius kitų priežiūros, profesinį ar vadybos darbą dirbančių darbuotojų darbą,

— turinčius įgaliojimus asmeniškai priimti ir atleisti darbuotojus arba rekomenduoti priimti ir atleisti darbuotojus arba spręsti kitus personalo klausimus;

b) Organizacijoje dirbantys asmenys, kurie turi retų žinių, svarbių organizacijos teikiamoms paslaugoms, mokslinių tyrimų įrangai, metodams ar valdymui. Vertinant tokias žinias, be tokių žinių specifikos, susijusios su steiginiu, gali būti atsižvelgiama į aukšto lygio kvalifikaciją, siejamą su darbo ar verslo pobūdžiu, reikalaujančiu specifinių techninių žinių, įskaitant priklausymą akredituotai profesinei organizacijai;

c) „Bendrovės viduje perkeltas darbuotojas“ apibrėžiamas kaip fizinis asmuo, dirbantis organizacijoje Šalies teritorijoje ir laikinai perkeliamas vykdant ekonominę veiklą kitos Šalies teritorijoje; atitinkama organizacija turi turėti pagrindinę verslo buveinę Šalies teritorijoje, o perkėlimas turi būti į tos organizacijos steiginį (filialą, dukterinę įmonę) veiksmingai vykdomas panašius rūšių ekonominę veiklą kitos Šalies teritorijoje.

35 straipsnis

1. Šalys dės visas pastangas, kad išvengtų priemonių ar veiksmų, labiau sugriežtinančių viena kitos bendrovių įsisteigimo ir veiklos sąlygas negu ta padėtis, kuris buvo dieną prieš pasirašant Susitarimą.

2. Šio straipsnio nuostatos nepažeidžia 43 straipsnio nuostatų: tuos atvejus, kuriems taikomas 43 straipsnis, reglamentuoja tik jo nuostatos ir negali reglamentuoti jokios kitos nuostatos.

3. Moldovos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi partnerystės ir bendradarbiavimo principu bei atsižvelgdama į 50 straipsnio nuostatas, informuoja Bendriją apie savo ketinimus pateikti svarstyti naujus įstatymus arba priimti naujus teisės aktus, kurie galėtų labiau apriboti Bendrijos bendrovių dukterinių įmonių ir filialų steigimą ir veiklą Moldovos Respublikoje, palyginti su padėtimi, kuri buvo dieną prieš pasirašant šį Susitarimą. Bendrija gali kreiptis į Moldovos Respubliką su prašymu pateikti tų įstatymų ar kitų teisės aktų projektus ir pradėti konsultacijas dėl tų projektų.

4. Jeigu Moldovos Respublikos priimti nauji įstatymai ar kiti teisės aktai labiau riboja Bendrijos bendrovių steigimą jos teritorijoje ir Bendrijos bendrovių dukterinių įmonių ir filialų, įsikūrusių Moldovos Respublikoje, veiklą, palyginti su padėtimi Susitarimo pasirašymo dieną, tie atitinkami įstatymai ar kiti teisės aktai trejus metus po atitinkamo akto įsigaliojimo netaikomi toms dukterinėms įmonėms ir filialams, kurie to akto įsigaliojimo metu jau buvo įsisteigę Moldovos Respublikoje.

III SKYRIUS

TARPTAUTINIS PASLAUGŲ TEIKIMAS TARP BENDRIJOS IR MOLDOVOS RESPUBLIKOS

36 straipsnis

1. Pagal šio skyriaus nuostatas, atsižvelgdamos į Šalių paslaugų sektorių plėtrą, Šalys įsipareigoja imtis būtinų priemonių siekiant palaiapsniui leisti teikti tarptautines paslaugas, kurias teikia Bendrijos ar Moldovos bendrovės, įsisteigusios kitoje Šalyje nei asmenys, kuriems tos paslaugos skirtos.

2. Bendradarbiavimo taryba teikia rekomendacijas dėl šio straipsnio 1 dalies įgyvendinimo.

37 straipsnis

Šalys bendradarbiauja, siekdamos sukurti Moldovos Respublikoje į rinką orientuotą paslaugų sektorių.

38 straipsnis

1. Šalys įsipareigoja veiksmingai taikyti neribojamo dalyvavimo tarptautinėje jūrų rinkoje ir eisme komerciniais pagrindais principą.

a) pirmesnė nuostata nepažeidžia teisių ir prievolių, kylančių iš Jungtinių Tautų Konvencijos dėl linijinių laivų savininkų asociacijų elgesio kodekso, kiek jis taikytinas vienai ar kitai šio Susitarimo Šaliai. Asociacijoms nepriklausančios laivybos linijos yra laisvos veikti konkuruojant su asociacija, jei jos laikosi sąžiningos konkurencijos komerciniu pagrindu principo.

b) Šalys patvirtina, kad jos pripažįsta laisvos konkurencijos aplinką kaip esminį biriųjų ir skystųjų krovinių vežimo verslo požymį.

2. Taikydamos šio straipsnio 1 dalies principus, Šalys:

a) nuo šio Susitarimo įsigaliojimo netaiko jokių bet kurios valstybės narės ir buvusios Tarybų Sąjungos dvišalių susitarimų nuostatų dėl krovinių dalijimosi;

b) neįtraukia krovinių dalijimosi nuostatų į būsimus dvišalius susitarimus su trečiosiomis šalimis, išskyrus toms išimtinėms aplinkybėms, kai priešingu atveju vienos ar kitos šio Susitarimo Šalies linijinių laivų kompanijos neturėtų veiksmingos galimybės netrikdomai dirbti maršrutais į atitinkamą trečiąją šalį ir atgal;

c) uždraudžia susitarimus dėl krovinių dalijimosi būsimuose dvišaliuose susitarimuose dėl prekybos biriaisiais ir skystaisiais kroviniiais;

d) įsigaliojus šiam Susitarimui, panaikina visas vienašales priemones, administracines, technines ir kitas kliūtis, galinčias turėti ribojantį ar diskriminuojantį poveikį laisvam tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikimui.

Kiekviena Šalis, *inter alia*, suteikia kitos Šalies piliečių ar bendrovių naudojamiems laivams ne mažiau palankų režimą negu tas, kurį Šalis taiko savo laivams dėl įplaukimo į užsienio laivams atvirus uostus, naudojimosi tų uostų infrastruktūra ir pagalbinėmis laivybos paslaugomis, taip pat dėl mokesčių ir rinkliavų, muitinio tikrinimo ir stovėjimo vietų bei priemonių kroviniams pakrauti ir iškrauti.

3. Tarptautinio jūrų transporto paslaugas teikiantys Bendrijos piliečiai ir bendrovės gali laisvai teikti tarptautines jūrų-upių laivybos paslaugas Moldovos Respublikos vidaus vandenyse ir atvirkščiai.

39 straipsnis

Siekiant užtikrinti Šalių transporto koordinuotą plėtrą, pritaikytą jų komerciniams poreikiams, abipusio patekimo į rinką sąlygos ir kelių, geležinkelio, vidaus vandenų transporto ir, prireikus, oro transporto paslaugų teikimas gali būti aptartas konkrečiuose susitarimuose, kuriuos Šalys, apibrėžtos 96 straipsnyje, prireikus sudaro įsigaliojus šiam Susitarimui.

IV SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

40 straipsnis

1. Šios antraštinės dalies nuostatos taikomos atsižvelgiant į apribojimus, pateisinamus viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos sumetimais.
2. Jos netaikomos veiklai, kuri kurios nors Šalies teritorijoje, kad ir retais atvejais, yra susijusi su oficialių įgaliojimų vykdymu.

41 straipsnis

Taikant šią antraštinę dalį, jokia Susitarimo nuostata neužkerta kelio Šalims taikyti savo įstatymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius fizinių asmenų atvykimą ir buvimą, darbą, darbo sąlygas, įsisteigimą ir paslaugų teikimą, jeigu, tai darant, jie netaikomi jiems taip, kad panaikintų arba sumažintų naudą, kurią bet kuri Šalis gauna pagal kurią nors konkrečią Susitarimo nuostatą. Pirmesnė nuostata nekeičia taikyti 40 straipsnio.

42 straipsnis

Bendrovės, kurios yra kontroliuojamos arba nuosavybės teise visiškai priklauso Moldovos ir Bendrijos bendrovėms kartu, taip pat naudojasi II, III ir IV skyrių nuostatomis.

43 straipsnis

Režimas, Šalių viena kitai suteikiamas pagal šį Susitarimą nuo tos dienos, kai lieka vienas mėnuo iki atitinkamų įsipareigojimų pagal

Bendrąjį susitarimą dėl prekybos paslaugomis (GATS) įsigaliojimo dienos, sektoriams ar priemonėms, kuriems taikomas GATS, jokių būdu neturi būti palankesnis negu tas, kurį tokia pirmoji Šalis teikė pagal GATS nuostatas, kiekvienam paslaugų sektoriui, sektoriaus padaliniiui ir paslaugos teikimo būdai.

44 straipsnis

Taikant II, III ir IV skyrius neatsižvelgiama į režimą, kurį Bendrija, jos valstybės narės ar Moldovos Respublika taiko vykdydamos įsipareigojimus, priisiimtus pagal ekonominės integracijos susitarimus, laikantis GATS V straipsnio principų.

45 straipsnis

1. Didžiausio palankumo režimas, suteikiamas pagal šios antraštinės dalies nuostatas, netaikomas mokesčių lengvatoms, kurias Šalys taiko arba ateityje taikys remiantis dvigubo apmokestinimo išvengimo susitarimais ar kitais susitarimais mokesčių klausimais.

2. Jokia šios antraštinės dalies nuostata negali būti aiškinama kaip neleidžianti Šalims imtis ar vykdyti kokios nors priemonės, kuria siekiama užkirsti kelią mokesčių vengimui remiantis susitarimų dvigubam apmokestinimui išvengti ir kitų susitarimų mokesčių klausimais arba vidaus fiskalinių teisės aktų nuostatomis.

3. Jokia šios antraštinės dalies nuostata negali būti aiškinama kaip neleidžianti valstybėms narėms arba Moldovos Respublikai taikant atitinkamas fiskalinių teisės aktų nuostatas daryti skirtumą tarp mokesčių mokėtojų, kurių padėtis nėra vienoda, ypač dėl gyvenamosios vietos.

46 straipsnis

Nepažeidžiant 34 straipsnio, jokia II, III ir IV skyriaus nuostata negali būti aiškinama kaip suteikianti teisę:

- valstybių narių arba Moldovos Respublikos piliečiams atvykti atitinkamai į Moldovos Respublikos arba Bendrijos teritoriją arba joje būti remiantis koku nors statusu, ypač kaip bendrovės akcininkas ar partneris arba jos vadybininkas ar tarnautojas, arba paslaugų teikėjas ar gavėjas,
- Bendrijos dukterinėms bendrovėms arba Moldovos bendrovių filialams įdarbinti arba būti įdarbinusiems Bendrijos teritorijoje Moldovos Respublikos piliečių,

- Moldovos dukterinėms bendrovėms arba Bendrijos bendrovių filialams įdarbinti arba būti įdarbinusiems Moldovos teritorijoje valstybių narių piliečių,
- Moldovos bendroves arba Moldovos bendrovių Bendrijos dukterines bendroves ar filialus aprūpinti darbuotojais, kurie yra Moldovos piliečiai, dirbti kitiems asmenims ir jų žinioje pagal laikinas darbo sutartis,
- Bendrijos bendroves arba Bendrijos bendrovių Moldovos dukterines bendroves ar filialus aprūpinti darbuotojais, kurie yra valstybių narių piliečiai, pagal laikinas darbo sutartis.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

EINAMIEJI MOKĖJIMAI IR KAPITALAS

47 straipsnis

1. Šalys įsipareigoja leisti laisvai konvertuojama valiuta bet kokius mokėjimus pagal mokėjimų balanso einamąją sąskaitą tarp Bendrijos ir Moldovos Respublikos nuolatinių gyventojų, susijusių su prekių, paslaugų ar asmenų judėjimu, daromus pagal šio Susitarimo nuostatas.

2. Dėl sandorių, susijusių su mokėjimų balanso kapitalo sąskaita, nuo šio Susitarimo įsigaliojimo užtikrinamas laisvas kapitalo judėjimas, susijęs su tiesioginėmis investicijomis į bendroves, kurios yra įsteigtos pagal priimančios šalies įstatymus, ir investicijomis, kurios atliekamos pagal IV antraštinės dalies II skyriaus nuostatas, taip pat su šių investicijų likvidavimu ar repatrijavimu ir bet koku iš to gautu pelnu.

3. Nepažeidžiant šio straipsnio 2 ar 5 dalies, nuo šio Susitarimo įsigaliojimo neįvedami jokie nauji užsienio valiutos apribojimai kapitalo judėjimo ir su tuo susijusių einamųjų mokėjimų tarp Bendrijos ir Moldovos Respublikos nuolatinių gyventojų atžvilgiu, o esama tvarka nesugriežtinama.

4. Šalys konsultuojasi viena su kita, kad palengvintų kapitalo rūšių, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytas kapitalo rūšis,

judėjimą tarp Bendrijos ir Moldovos Respublikos ir taip skatintų siekti šio Susitarimo tikslų.

5. Remiantis šio straipsnio nuostatomis, kol Moldovos valiuta taps visiškai konvertuojama, kaip apibrėžta su Tarptautinių valiutos fondu (TVF) sudaryto susitarimo VIII straipsnyje, Moldovos Respublika ypatingomis aplinkybėmis gali taikyti valiutos keitimo apribojimus, susijusius su trumpalaikių ir vidutinės trukmės finansinių kreditų suteikimu ar ėmimu, tokiu mastu, kokiu tokie kreditų suteikimo ar ėmimo apribojimai yra taikomi Moldovos Respublikai ir leidžiami pagal TVF Moldovos Respublikai nustatytą statusą. Moldovos Respublika taiko šiuos apribojimus, laikydamasi nediskriminavimo principo. Jie taikomi taip, kad kuo mažiausiai trukdytų šiam Susitarimui. Moldovos Respublika nedelsdama praneša Bendradarbiavimo tarybai apie tokių priemonių taikymą ir apie bet kuriuos jų pakeitimus.

6. Nepažeidžiant šio straipsnio 1 ir 2 dalių, jeigu, susiklosčius ypatingoms aplinkybėms, kapitalo judėjimas tarp Bendrijos ir Moldovos Respublikos sukelia arba grasina sukelti rimtų sunkumų, vykdant valiutų keitimo kursų politiką ar pinigų politiką Bendrijoje ar Moldovos Respublikoje, atitinkamai Bendrija ir Moldovos Respublika kapitalo judėjimo tarp Bendrijos ir Moldovos Respublikos atžvilgiu gali imtis apsaugos priemonių daugiausiai šešių mėnesių laikotarpiui, jei tokios priemonės yra tikrai būtinos.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

KONKURENCIJA, INTELEKTINĖS, PRAMONINĖS IR KOMERCINĖS NUOSAVYBĖS APSAUGA IR BENDRADARBIAVIMAS TEISĖKŪROS SRITYJE

48 straipsnis

1. Šalys susitaria dirbti, kad ištaisytų arba pašalintų, taikydamos konkurencijos įstatymus ar kitais būdais, konkurencijos apribojimus, kurių imasi įmonės arba kuriuos sukelia valstybės kišimasis, jeigu jie gali turėti poveikio Bendrijos ir Moldovos Respublikos tarpusavio prekybai.

2. Siekdamos šio straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų:

2.1. Šalys užtikrina, kad turėtų ir vykdytų įstatymus, skirtus jų jurisdikcijoje esančių įmonių konkurencijos apribojimams.

2.2. Šalys neteikia valstybės pagalbos, kuri būtų naudinga tam tikroms įmonėms, prekių, išskyrus GATT apibrėžtų pagrindinių produktų, gamybai arba paslaugų teikimui ir kuri iškraipytų arba galėtų iškraipyti konkurenciją tiek, kiek ji turi įtakos Bendrijos ir Moldovos Respublikos tarpusavio prekybai.

2.3. Vienos Šalies prašymu kita Šalis teikia informaciją apie savo pagalbos planus arba konkrečius valstybės pagalbos atvejus. Neprivaloma teikti informacijos, kuriai taikomi Šalių teisiniai reikalavimai dėl profesinių ar komercinių paslaptių.

2.4. Valstybinių komercinio pobūdžio monopolijų atžvilgiu Šalys pareiškia, kad jos yra pasirengusios nuo ketvirtųjų metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos užtikrinti, kad Šalių nacionaliniai subjektai nebūtų diskriminuojami dėl prekių pirkimo ir pardavimo sąlygų.

2.5. Valstybės įmonių arba įmonių, kurioms valstybės narės ar Moldovos Respublika suteikia išimtinės teises, atveju Šalys pareiškia, kad jos yra pasirengusios nuo ketvirtųjų metų nuo šio Susitarimo įsigaliojimo dienos užtikrinti, kad nebūtų įteisinama ar išlaikoma jokia priemonė, koku nors mastu, kuris prieštarauja Šalių atitinkamiems interesams, iškreipianti Bendrijos ir Moldovos Respublikos tarpusavio prekybą. Ši nuostata nekliudo teisiškai ir faktiškai vykdyti šioms įmonėms paskirtus konkrečius uždavinius.

2.6. Šalių susitarimu 2.4. ir 2.5. punktuose nurodytas laikotarpis gali būti pratęstas.

3. Bendrijos arba Moldovos Respublikos prašymu Bendradarbiavimo komitete gali būti konsultuojamasi dėl šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų konkurencijos apribojimų ar iškraipymų ir jų konkurencijos taisyklių laikymosi užtikrinimo, atsižvelgiant į įstatymų nustatytus apribojimus dėl informacijos atskleidimo, konfidencialumo ir verslo paslapties. Gali būti konsultuojamasi ir šio straipsnio 1 ir 2 dalių aiškinimo klausimais.

4. Konkurencijos taisyklių taikymo patirtį turinčios Šalys palankiai apsvarsto galimybę kitoms Šalims, jų prašymu ir kiek leidžia turimi ištekliai, teikti techninę pagalbą rengiant ir įgyvendinant konkurencijos taisykles.

5. Pirmiau išdėstytos nuostatos jokiu būdu neturi poveikio Šalių teisėms taikyti atitinkamas priemones, ypač nurodytas 18 straipsnyje, prekybos prekėmis ir paslaugomis iškraipymams ištaisyti.

49 straipsnis

1. Pagal šio straipsnio ir III priedo nuostatas Moldovos Respublika ir toliau gerina intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių apsaugą, kad iki penktųjų metų po šio Susitarimo įsigaliojimo pabaigos apsaugos lygis pasiektų lygį, panašų į Bendrijos apsaugos lygį, įskaitant veiksmingas tokių teisių užtikrinimo priemones.

2. Iki penktųjų metų po Susitarimo įsigaliojimo pabaigos Moldovos Respublika prisijungia prie daugiašalių konvencijų dėl intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių, kurios nurodytos III priedo 1 punkte ir prie kurių yra prisijungusios Bendrijos valstybės narės arba kurias valstybės narės taiko *de facto* pagal atitinkamas tų konvencijų nuostatas.

50 straipsnis

1. Šalys pripažįsta, kad esamų ir būsimų Moldovos Respublikos teisės aktų derinimas su Bendrijos teisės aktais yra svarbi Moldovos Respublikos ir Bendrijos ekonominių ryšių stiprinimo sąlyga.

Moldovos Respublika stengiasi užtikrinti, kad jos teisės aktai palaipsniui taptų suderinami su Bendrijos teisės aktais.

2. Įstatymų derinimas pirmiausia apima šias sritis: muitų teisę, bendrovių teisę, bankų teisę, bendrovių sąskaitas ir mokesčius, intelektinę nuosavybę, darbuotojų apsaugą darbo vietoje, finansines paslaugas, konkurencijos taisykles, viešuosius pirkimus, žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatos ir gyvybės apsaugą, aplinką, vartotojų apsaugą, netiesioginį apmokestinimą, technines taisykles ir standartus, branduolinės energetikos įstatymus ir kitus teisės aktus ir transportą.

3. Prireikus Bendrija teikia Moldovos Respublikai techninę pagalbą šioms priemonėms įgyvendinti; jos gali apimti, *inter alia*:

- ekspertų mainus,
- išankstinės informacijos, pirmiausia apie atitinkamus teisės aktus, teikimą,
- seminarų organizavimą,
- profesinio rengimo veiklą,
- pagalbą verčiant atitinkamų sričių Bendrijos teisės aktus.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

EKONOMINIS BENDRADARBIAVIMAS

51 straipsnis

1. Bendrija ir Moldovos Respublika nustato ekonominį bendradarbiavimą, kurio tikslas yra padėti Moldovos Respublikos ekonomikos reformos procesui, pagyvinti ekonomiką ir paskatinti tvarią Moldovos Respublikos plėtrą. Toks bendradarbiavimas stiprina esamus ekonominius ryšius abiejų Šalių labui.

2. Šalių politikos kryptys ir kitos priemonės bus skirtos skatinti Moldovos Respublikos ekonomines bei socialines reformas ir ekonomikos sistemos pertvarkymą ir derinamos prie tvarios ir darnios socialinės plėtros reikalavimų; jos taip pat turėtų apimti aplinkosaugos reikalavimus.

3. Todėl bendradarbiaujant daugiausia dėmesio bus skiriama bendradarbiavimui pramonės srityje, investicijų skatinimui ir jų apsaugai, viešiesiems pirkimams, standartams ir atitikties įvertinimui, kasybai ir žaliavoms, mokslui ir technologijoms, mokymui ir profesiniam rengimui, žemės ūkiui ir žemės ūkio pramonės sektoriui, energetikai, aplinkai, transportui, kosmosui, telekomunikacijoms, finansinėms paslaugoms, pinigų plovimui, pinigų politikai, regionų plėtrai, socialiniam bendradarbiavimui, turizmui, mažoms ir vidutinėms įmonėms, informavimui ir komunikacijoms, vartotojų apsaugai, muitinei, bendradarbiavimui statistikos srityje, ekonomikai ir narkotikams.

4. Ypač daug dėmesio skiriama priemonėms, galinčioms paskatinti nepriklausomų valstybių bendradarbiavimą, kuris prisidėtų prie darnios regiono plėtros.

5. Prireikus Bendrija gali teikti techninę pagalbą ekonominiam bendradarbiavimui ir kitoms šiame Susitarime numatytooms bendradarbiavimo formoms, atsižvelgdama į atitinkamą Bendrijos

Tarybos reglamentą, taikytiną techninei pagalbai nepriklausomose valstybėse, į prioritetus, dėl kurių buvo susitarta orientaciniame projekte dėl Bendrijos techninės pagalbos Moldovos Respublikai, ir į nustatytas koordinavimo ir įgyvendinimo procedūras.

6. Bendradarbiavimo taryba teikia rekomendacijas dėl bendradarbiavimo plėtojimo šio straipsnio 3 dalyje nurodytose srityse.

52 straipsnis

Bendradarbiavimas pramonės srityje

1. Bendradarbiavimu pirmiausia siekiama skatinti:

- abiejų Šalių ūkinės veiklos vykdytojų verslo ryšių plėtojimą, pavyzdžiui, perduodant technologijas ir pažangiąją patirtį,
- Bendrijos dalyvavimą Moldovos Respublikai pertvarkant ir techniškai tobulinant jos pramonę,
- valdymo tobulinimą,
- atitinkamų komercijos taisyklių ir praktikos, įskaitant produktų pardavimą, kūrimą,
- aplinkos apsaugą,
- pramoninės gamybos struktūros pritaikymą toliau pažengusios rinkos ekonomikos standartams,
- karinio pramoninio komplekso pertvarkymą.

2. Šio straipsnio nuostatos neturi įtakos įmonėms skirtų Bendrijos konkurencijos taisyklių taikymo užtikrinimui.

53 straipsnis

Investicijų skatinimas ir apsauga

1. Atsižvelgiant į Bendrijos ir valstybių narių atitinkamas galias ir kompetenciją, bendradarbiaujant siekiama kurti vidaus ir užsienio investicijoms palankų klimatą, ypač gerinant investicijų apsaugos, kapitalo perkėlimo sąlygas ir keitimąsi informacija apie palankias investavimo galimybes.

2. Šio bendradarbiavimo konkretūs tikslai yra šie:

- jei reikia, valstybių narių ir Moldovos Respublikos susitarimų dėl investicijų skatinimo ir apsaugos sudarymas,
- jei reikia, valstybių narių ir Moldovos Respublikos susitarimų dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo sudarymas,
- palankių sąlygų užsienio investicijoms į Moldovos ekonomiką pritraukti sudarymas,
- stabilios ir tinkamos verslo teisės ir sąlygų sudarymas, taip pat keitimasis informacija apie įstatymus, kitus teisės aktus ir administracinę praktiką investicijų srityje,
- keitimasis informacija apie palankias investavimo galimybes, *inter alia*, per prekybos muges, parodas, prekybos savaites ir kitus renginius.

54 straipsnis

Viešieji pirkimai

Šalys bendradarbiauja sudarydamos sąlygas atviram ir konkurencingam viešųjų prekių ir paslaugų pirkimų sutarčių skyrimui, ypač konkurso tvarka.

55 straipsnis

Bendradarbiavimas standartų ir atitikties įvertinimo srityje

1. Šalių bendradarbiavimas skatina tarptautiniu mastu pripažintų kriterijų, principų ir gairių taikymą standartų ir atitikties įvertinimo srityje. Tai sudarys geresnes sąlygas abipusiam pripažinimui atitikties įvertinimo srityje bei pagerins Moldovos produktų kokybę.

2. Tuo tikslu Šalys siekia:

- skatinti tinkamą bendradarbiavimą su organizacijomis ir institucijomis, kurios specializuojasi šiose srityse,
- skatinti naudoti Bendrijos techninius reglamentus ir taikyti Europos standartus bei atitikties įvertinimo procedūras,
- leisti dalintis patirtimi ir techninio pobūdžio informacija kokybės valdymo srityje.

56 straipsnis

Kasyba ir žaliavos

1. Šalys siekia didinti investicijas ir prekybą kasybos ir žaliavų srityje.
2. Pirmiausia bendradarbiaujama šiose srityse:
  - keitimasis informacija apie pokyčius kasybos ir spalvotųjų metalų sektoriuose,
  - bendradarbiavimui būtinos teisinės sistemos kūrimas,
  - prekybos klausimai,
  - teisinių ir kitų priemonių kūrimas aplinkosaugos srityje,
  - profesinis rengimas,
  - kasybos pramonės sauga.

57 straipsnis

Bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityje

1. Šalys skatina bendradarbiavimą civilinių mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros (RTD) srityje remiantis abipuse nauda ir atsižvelgiant į turimus išteklius, atitinkamas galimybes dalyvauti savo atitinkamose programose bei atitinkamus intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių (IPR) apsaugos lygius.

2. Bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityje apima:

- keitimąsi moksline ir technine informacija,
- bendrą RTD veiklą,

- profesinio rengimo ir mobilumo programas mokslininkams, tyrinėtojams ir technikams, abiejose pusėse dalyvaujantiems RTD.

Kai toks bendradarbiavimas apima veiklos formas, susijusias su mokymu ir (arba) profesiniu rengimu, jis turėtų vykti pagal 58 straipsnio nuostatas.

Šalys abipusio sutarimo pagrindu gali bendradarbiauti mokslo ir technologijų srityje kitais būdais.

Tokioje bendradarbiavimo veikloje ypač daug dėmesio kreipiama į mokslininkų, inžinierių, tyrinėtojų ir technikų, kurie dalyvauja arba dalyvavo masinio naikinimo ginklų tyrimuose ir (arba) gamyboje, perkėlimą į kitas sritis.

3. Bendradarbiavimas, kuriam taikomas šis straipsnis, vykdomas pagal konkrečius susitarimus, dėl kurių turi būti deramasi ir kurie turi būti sudaryti kiekvienos Šalies patvirtinta tvarka; juose, *inter alia*, pateikiamos atitinkamos nuostatos dėl IPR.

58 straipsnis

Mokymas ir profesinis rengimas

1. Šalys bendradarbiauja siekdamos kelti bendrojo išsilavinimo ir profesinių kvalifikacijų lygį Moldovos Respublikos viešajame ir privačiame sektoriuose.

2. Pirmiausia bendradarbiaujama šiose srityse:

- Moldovos Respublikos aukštojo mokslo ir profesinio rengimo sistemų, įskaitant aukštojo mokslo įstaigų ir aukštojo mokslo įstaigų ir diplomų sertifikavimo sistemas, modernizavimas,
- viešojo ir privataus sektorių valdininkų ir valstybės tarnautojų rengimas nustatytinose prioritetinėse srityse,
- švietimo įstaigų bendradarbiavimas, švietimo įstaigų ir firmų bendradarbiavimas,
- dėstytojų, absolventų, administratorių, jaunų mokslininkų ir tyrėjų bei jaunimo mobilumas,
- Europos studijų dėstytojų atitinkamose institucijose skatinimas,
- Bendrijos kalbų mokymas,
- konferencijos vertėjų podiplominis mokymas,
- žurnalistų rengimas,
- dėstytojų profesinis rengimas.

3. Vienos Šalies dalyvavimas kitos Šalies atitinkamose mokymo ir profesinio rengimo programose galėtų būti svarstomas atitinkama tvarka ir prireikus tada bus kuriamos institucinės struktūros ir bendradarbiavimo planai, siejami su Moldovos Respublikos dalyvavimu Bendrijos TEMPUS programoje.

59 straipsnis

Žemės ūkis ir žemės ūkio pramonės sektorius

Bendradarbiavimo šioje srityje tikslas yra vykdyti žemės reformą, modernizuoti, privatizuoti ir pertvarkyti Moldovos žemės ūkį, žemės ūkio pramonės ir paslaugų sektorius, plėtoti Moldovos produktų vidaus ir užsienio rinkas esant sąlygoms, užtikrinančioms aplinkos apsaugą, ir atsižvelgiant į būtinybę gerinti maisto produktų tiekimo saugumą. Šalys taip pat siekia palaipsniui suderinti Moldovos standartus su Bendrijos techniniais reglamentais dėl pramoninių ir žemės ūkio maisto produktų, įskaitant sanitarijos ir fitosanitarijos standartus.

60 straipsnis

Energetika

1. Bendradarbiavimas vyksta remiantis rinkos ekonomikos ir Europos energetikos chartijos principais, atsižvelgiant į laipsnišką Europos energijos rinkų integraciją.

2. Šis bendradarbiavimas, be kita ko, apima šias sritis:

- energijos gamybos, tiekimo ir vartojimo poveikį aplinkai siekiant užkirsti kelią šios veiklos aplinkai daromą žalą arba ją mažinti,
- energijos tiekimo kokybės ir saugumo gerinimą, įskaitant tiekėjų įvairinimą, ekonomiškai ir ekologiškai pagrįstu būdu,
- energetikos politikos formavimą,
- energetikos sektoriaus valdymo ir reguliavimo tobulinimą rinkos ekonomikos sąlygomis,
- įvairių institucinių, teisinių, fiskalinių ir kitų sąlygų, reikalingų prekybai ir investicijoms energetikos srityje skatinti, kūrimą,

- energijos taupymo ir energijos ekonomiško vartojimo skatinimą,
- energetikos infrastruktūros modernizavimą, plėtrą ir įvairinimą,
- energetikos technologijų, naudojamų įvairių rūšių energijos tiekimui ir galutiniam vartojimui, tobulinimą,
- vadybos ir techninį mokymą energetikos sektoriuje.

61 straipsnis

Aplinka

1. Atsižvelgdamos į Europos energetikos chartiją ir 1993 m. Liucernos konferencijos deklaraciją, Šalys plėtoja ir stiprina bendradarbiavimą aplinkos ir žmonių sveikatos srityse.
2. Bendradarbiaujama siekiant kovoti su aplinkos blogėjimu, pirmiausia:
  - taršos lygių veiksminga stebėseną ir aplinkos įvertinimas; informavimo apie aplinkos būklę sistema,
  - kova su vietinio, regioninio ir tarpvalstybinio masto oro ir vandens tarša,
  - ekologinis atkūrimas,
  - tvari, naši ir aplinkai nekenksminga energijos gamyba ir naudojimas,
  - pramonės įmonių sauga,
  - chemikalų klasifikavimas ir saugus tvarkymas,
  - vandens kokybė,
  - atliekų mažinimas, perdirbimas ir saugus šalinimas, Bazelio konvencijos įgyvendinimas,
  - žemės ūkio poveikis aplinkai, dirvožemio erozija ir cheminė tarša,
  - miškų apsauga,
  - biologinės įvairovės išsaugojimas, saugomos vietovės ir biologinių išteklių tvarus naudojimas ir valdymas,
  - žemės naudojimo planavimas, įskaitant statybos ir miestų planavimą,
  - ekonominių ir fiskalinių priemonių naudojimas,
  - visuotinė klimato kaita,
  - ekologinis švietimas ir sąmoningumas,
  - Espoo konvencijos dėl poveikio aplinkai įvertinimo įgyvendinimas tarpvalstybiniame kontekste.

3. Bendradarbiavimas vyksta pirmiausia tokiais būdais:

- planuojama, kaip likviduoti katastrofas ir kitas avarines situacijas,
- keičiamasi informacija ir ekspertais, įskaitant informaciją ir ekspertus, susijusius su švartų technologijų perdavimu ir saugiu bei ekologiškai patikimu biotechnologijų naudojimu,
- vykdoma bendra mokslinių tyrimų veikla,
- įstatymai tobulinami derinant juos su Bendrijos standartais,
- bendradarbiaujama regionų lygiu, įskaitant bendradarbiavimą Europos aplinkos agentūros sistemoje ir tarptautiniu lygiu,
- kuriamos strategijos, pirmiausia susijusios su globaliniais ir klimato klausimais bei tokios, kuriomis siekiama tvarios plėtos,
- poveikio aplinkai tyrimai.

62 straipsnis

Transportas

1. Šalys plėtoja ir stiprina tarpusavio bendradarbiavimą transporto srityje.
  2. Bendradarbiaujama, *inter alia*, siekiant pertvarkyti ir modernizuoti transporto sistemas ir tinklus Moldovos Respublikoje bei prirėkus didinti ir užtikrinti vežimo sistemų suderinamumą siekiant kurti platesnio geografinio masto vežimo sistemą.
- Šis bendradarbiavimas, *inter alia*, apima:
- kelių, geležinkelių, jūrų ir oro uostų valdymo ir naudojimo modernizavimą,
  - geležinkelių, vandens kelių, automobilių kelių, jūrų ir oro uostų bei oro navigacijos infrastruktūros modernizavimą ir plėtojimą, įskaitant bendro intereso svarbiausių maršrutų ir pirmiau minėtų transporto rūšių transeuropinių jungčių modernizavimą,
  - įvairiarūšio transporto skatinimą ir plėtojimą,
  - bendrų mokslinių tyrimų ir praktinio taikymo programų skatinimą,
  - transporto politikos kūrimo ir įgyvendinimo teisinės ir institucinės bazės rengimą, įskaitant privatizavimą transporto sektoriuje.

63 straipsnis

Pašto paslaugos ir telekomunikacijos

Šalys pagal savo atitinkamus įgaliojimus ir kompetenciją plečia ir stiprina bendradarbiavimą šiose srityse:

- telekomunikacijų sektoriaus ir pašto paslaugų plėtros politikos kryptį ir gairių nustatymas,
- telekomunikacijų ir pašto paslaugų tarifų politikos ir rinkodaros principų kūrimas,
- telekomunikacijų ir pašto paslaugų projektų kūrimo ir investicijų skatinimas,
- telekomunikacijų ir pašto paslaugų teikimo efektyvumo ir kokybės gerinimas, be kita ko liberalizuojant sektorių padalinių veiklą,
- pažangus telekomunikacijų taikymas, ypač elektroninių mokėjimų srityje,
- telekomunikacijų tinklų valdymas ir jų „optimizavimas“,
- tinkama norminė bazė telekomunikacijų ir pašto paslaugoms teikti ir radijo dažnių spektrui naudoti,
- profesinis rengimas telekomunikacijų ir pašto paslaugų srities veiklos vykdymui rinkos sąlygomis.

64 straipsnis

Finansinės paslaugos

Bendradarbiavimu pirmiausia siekiama sudaryti palankias sąlygas Moldovos Respublikos integracijai į visuotinai pripažintas abipusių atsiskaitymų sistemas. Techninė pagalba daugiausia teikiama:

- bankų paslaugoms ir finansinėms paslaugoms plėtoti, bendrai finansavimo išteklių rinkai kurti, Moldovos Respublikos integracijai į visuotinai pripažintas abipusių atsiskaitymų sistemas,
- fiskalinei sistemai, fiskalinėms institucijoms Moldovos Respublikoje sukurti, keistis patirtimi fiskaliniais klausimais ir tos srities personalui rengti,

- draudimo paslaugoms plėtoti, kas, *inter alia*, sudarytų Bendrijos bendrovėms palankias sąlygas dalyvauti steigiant bendras įmones Moldovos Respublikos draudimo sektoriuje, bei eksporto kreditų draudimui plėtoti.

Šis bendradarbiavimas ypač skatina Moldovos Respublikos ir valstybių narių santykių finansinių paslaugų sektoriuje plėtojamą.

65 straipsnis

Pinigų politika

Moldovos institucijų prašymu Bendrija teikia finansinę paramą, skirtą paremti Moldovos Respublikos pastangoms stiprinti jos pinigų sistemą siekiant, kad jos valiuta taptų konvertuojama ir laipsnišką jos politikos suderinimą su Europos pinigų sistemos politika. Tai apims neformalų keitimąsi nuomonėmis apie Europos pinigų sistemos principus ir funkcionavimą.

66 straipsnis

Pinigų plovimas

1. Šalys susitaria dėl būtinumo dėti pastangas ir bendradarbiauti, kad būtų užkirstas kelias naudoti jų finansines sistemas nusikaltamu būdu, ypač darant bendro pobūdžio ir su narkotikais susijusius nusikaltimus, įgytų pajamų plovimui.

2. Bendradarbiavimas šioje srityje apima administracinę ir techninę pagalbą siekiant nustatyti tinkamus kovos su pinigų plovimu standartus, lygiaverčius tiems, kurie yra priimti Bendrijoje ir tarptautiniuose šios srities forumuose, įskaitant Finansinių veiksmų specialios paskirties grupę (FATF).

67 straipsnis

Regioninė plėtra

1. Šalys stiprina tarpusavio bendradarbiavimą regioninės plėtros ir žemės naudojimo planavimo klausimais.

2. Tuo tikslu jos skatina nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijų keitimąsi informacija regioninės ir žemės naudojimo planavimo politikos klausimais ir apie regioninės politikos formavimo būdus, ypač pabrėžiant atsilikusių regionų plėtrą.

Jos taip pat skatina tiesioginius atitinkamų regionų ir už regioninę plėtrą atsakingų organizacijų kontaktus, kad, *inter alia*, būtų susipažįstama su regioninės plėtros skatinimo būdais ir metodais.

68 straipsnis

Bendradarbiavimas socialinėje srityje

1. Sveikatos ir saugos srityje Šalys plėtoja tarpusavio bendradarbiavimą siekdamos gerinti darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos lygį.

Bendradarbiavimas pirmiausia apima:

- švietimą ir mokymą sveikatos ir saugos klausimais, ypač kreipiant dėmesį į padidintos rizikos sektorių veiklą,
- profilaktinių priemonių, skirtų kovoti su profesinėmis ligoms ar kitais negalavimais, rengimą ir skatinimą,
- didesnių nelaimingų atsitikimų pavojų prevenciją ir nuodingų chemikalų tvarkymą,
- mokslinius tyrimus, kuriais kuriami darbuotojų darbo aplinkos ir sveikatos bei saugos sąryšio pažinimo pagrindai.

2. Užimtumo srityje bendradarbiavimas visų pirma apima techninę pagalbą, susijusią su:

- darbo rinkos optimizacija,
- darbo paieškos ir konsultavimo paslaugų modernizavimu,
- restruktūrizavimo programų planavimu ir valdymu,
- vietos užimtumo didinimo skatinimu,
- keitimusi informacija apie lankstaus užimtumo programas, įskaitant tas, kurios susijusios su savarankiškos darbo veiklos ir verslumo skatinimu.

3. Šalys ypač daug dėmesio skiria bendradarbiavimui socialinės apsaugos srityje, kuris, *inter alia*, apima bendradarbiavimą planuojant ir įgyvendinant socialinės apsaugos reformas Moldovos Respublikoje.

Šiomis reformomis siekiama Moldovos Respublikoje sukurti rinkos ekonomikai būdingus apsaugos būdus, ir jos apima visas socialinės apsaugos kryptis.

69 straipsnis

Turizmas

Šalys didina ir plėtoja tarpusavio bendradarbiavimą, kuris apima:

- palankių sąlygų sudarymą turizmo verslui,
- oficialių turizmo organizacijų bendradarbiavimą,

— informacijos srauto didinimą,

— pažangiosios patirties perdavimą,

— bendros veiklos galimybių tyrimą,

— profesinį rengimą turizmui plėtoti.

70 straipsnis

Mažos ir vidutinės įmonės

1. Šalys siekia plėtoti ir stiprinti mažas ir vidutines įmones, jų asociacijas ir Bendrijos bei Moldovos Respublikos MVĮ bendradarbiavimą.

2. Bendradarbiavimas apima techninę pagalbą pirmiausia šiose srityse:

- MVĮ būtinos teisinės sistemos kūrimas,
- atitinkamos infrastruktūros kūrimas (paramos MVĮ agentūra, komunikacijos, pagalba kuriant MVĮ paramos fondą),
- technologijų parkų kūrimas.

71 straipsnis

Informacija ir bendravimas

Šalys remia modernių informacijos tvarkymo būdų, įskaitant priemones, kūrimą bei skatina veiksmingą keitimąsi informacija. Pirmenybė teikiama programoms, kurių tikslas yra plačiau visuomenei suteikti pagrindinės informacijos apie Bendriją ir Moldovos Respubliką, įskaitant, jei įmanoma, galimybę naudotis viena kitos duomenų bazėmis gerbiant intelektinės nuosavybės teises.

72 straipsnis

Vartotojų apsauga

Šalys pradeda glaudžiai bendradarbiauti, siekdamos suderinti savo vartotojų apsaugos sistemas. Šis bendradarbiavimas gali apimti keitimąsi informacija apie teisėkūros darbą ir institucinę reformą, nuolatinių abipusės informacijos apie pavojingus produktus sistemų kūrimą, vartotojams teikiamos informacijos, ypač informacijos apie kainas, siūlomų prekių ir paslaugų charakteristikas gerinimą, vartotojų interesų atstovų mainų plėtojimą, didesnę vartotojų apsaugos politikos derinimą ir seminarų bei mokymo sesijų organizavimą.

73 straipsnis

Muitai

1. Bendradarbiavimo tikslas yra garantuoti, kad bus laikomasi visų nuostatų, kurias numatyta priimti prekybos ir sąžiningos prekybos srityje, bei suderinti Moldovos Respublikos muitų sistemą su Bendrijos muitų sistema.

2. Bendradarbiavimas pirmiausia apima:

- keitimąsi informacija,
- darbo metodų tobulinimą,
- kombinuotosios nomenklatūros ir bendrojo administracinio dokumento taikymą,
- Bendrijos ir Moldovos Respublikos tranzito sistemų sąsają,
- patikrinimų ir formalumų, susijusių su prekių vežimu, supaprastinimą,
- paramą diegiant modernią muitinės informacinę sistemą,
- seminarų ir mokymo sesijų organizavimą.

3. Nepažeidžiant kitų šiame Susitarime, ypač 76 straipsnyje, numatytų tolesnio bendradarbiavimo formų Šalių administracinės institucijos teikia abipusę pagalbą muitinės veiklos srityje pagal prie šio Susitarimo pridėtą protokolą.

74 straipsnis

Bendradarbiavimas statistikos srityje

Bendradarbiavimu šioje srityje siekiama plėtoti efektyvią statistikos sistemą, kad galima būtų turėti patikimus statistinius duomenis, kurių reikia ekonomikos reformos procesui remti ir kontroliuoti bei padėti plėtoti privatų verslą Moldovos Respublikoje.

Šalys pirmiausia bendradarbiauja šiose srityse:

- Moldovos statistikos sistemos pritaikymas tarptautiniams metodams, standartams ir klasifikacijai,

— keitimasis statistine informacija,

— aprūpinimas būtina statistine makroekonominė ir mikroekonominė informacija, siekiant įgyvendinti ir valdyti ekonomikos reformas.

Tuo tikslu Bendrija teikia Moldovos Respublikai techninę pagalbą.

75 straipsnis

Ekonomika

Šalys sudaro palankias sąlygas ekonominės reformos procesui ir ekonominės politikos kryptių koordinavimui bendradarbiaudamos siekiant suprasti jų atitinkamų ekonominių sistemų pagrindus, ekonominės politikos rinkos ekonomikos sąlygomis formavimą ir įgyvendinimą. Tuo tikslu Šalys keičiasi informacija apie makroekonomikos rezultatus ir perspektyvas.

Bendrija teikia techninę pagalbą, kad:

- padėtų Moldovos Respublikai vykdyti ekonomikos reformą, teikdama specializuotas konsultacijas ir techninę pagalbą,
- paskatintų ekonomistų bendradarbiavimą ir taip paspartintų pažangiosios patirties, būtinos ekonominės politikos kryptims rengti, perdavimą, bei užtikrintų platų su politikos formavimu susijusių tyrimų rezultatų sklaidimą.

76 straipsnis

Narkotikai

Šalys pagal savo atitinkamus įgaliojimus ir kompetenciją bendradarbiauja, kad didėtų politikos ir priemonių veiksmingumas ir efektyvumas kovojant su narkotikų ir psichotropinių medžiagų neteisėta gamyba, tiekimu ir prekyba, prekursorių naudojimo ne pagal paskirtį prevencija, taip pat narkotikų paklausos prevencijos ir mažinimo skatinimą. Bendradarbiavimas šioje srityje grindžiamas abipusėmis konsultacijomis ir glaudžiu Šalių bendradarbiavimu nustatant tikslus ir priemones įvairiose su narkotikais susijusiose srityse.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

KULTŪRINIS BENDRADARBIAVIMAS*77 straipsnis*

Šalys įsipareigoja skatinti kultūrinį bendradarbiavimą ir sudaryti jam palankias sąlygas. Prireikus Bendrijos arba kurios nors valstybės narės ar kelių valstybių narių kultūrinio bendradarbiavimo programos gali tapti bendradarbiavimo objektu, taip pat gali būti plėtojama kitokia abi Šalis dominanti veikla.

IX ANTRAŠTINĖ DALIS

FINANSINIS BENDRADARBIAVIMAS*78 straipsnis*

Kad būtų pasiekti šio Susitarimo tikslai, pagal 79, 80 ir 81 straipsnius Moldovos Respublika naudojami laikina Bendrijos finansine parama, teikiama kaip techninė pagalba negrąžinamų subsidijų forma Moldovos Respublikos ekonomikos pertvarkymui paspartinti.

79 straipsnis

Ši finansinė pagalba teikiama pagal TACIS programą, numatytą atitinkamame Bendrijos Tarybos reglamente.

80 straipsnis

Bendrijos finansinės pagalbos tikslai ir sritys nustatomi orientacinėje programoje, atspindinčioje nustatytus prioritetus, dėl kurių Šalys susitars atsižvelgdamos į Moldovos Respublikos reikmes, sektorinius lėšų įsisavinimo pajėgumus ir reformos raidą. Šalys apie tai informuoja Bendradarbiavimo tarybą.

81 straipsnis

Kad skiriami išteklių būtų optimaliai naudojami, Šalys užtikrina, kad Bendrijos techninės pagalbos įnašai būtų daromi juos glaudžiai koordinuojant su gaunamais iš kitų šaltinių, tokių kaip valstybės narės, kitos šalys ir tarptautinės organizacijos, kaip antai Tarptautinis rekonstrukcijos ir plėtros bankas ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas, taip pat Jungtinių Tautų plėtros programa (UNDP) ir TVF.

X ANTRAŠTINĖ DALIS

INSTITUCINĖS, BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*82 straipsnis*

Įsteigiama Bendradarbiavimo taryba, kuri prižiūri šio Susitarimo įgyvendinimą. Ji renkasi kartą per metus ministrų lygiu. Ji

nagrinėja visus svarbesnius klausimus, kylančius taikant Susitarimą, ir bet kuriuos kitus abipusiai svarbius dvišalius ar tarptautinius klausimus siekdama šio Susitarimo tikslų. Bendradarbiavimo taryba abiejų Šalių susitarimu taip pat gali teikti atitinkamas rekomendacijas.

83 straipsnis

1. Bendradarbiavimo tarybą sudaro Europos Sąjungos Tarybos nariai bei Europos Bendrijų Komisijos nariai ir Moldovos Respublikos Vyriausybės nariai.
2. Bendradarbiavimo taryba nustato savo darbo tvarkos taisykles.
3. Bendradarbiavimo tarybai paeiliui pirmininkauja Bendrijos atstovas ir Moldovos Respublikos Vyriausybės atstovas.

84 straipsnis

1. Bendradarbiavimo tarybai atlikti savo pareigas padeda Bendradarbiavimo komitetas, kurį sudaro Europos Sąjungos Tarybos narių atstovai bei Europos Bendrijų Komisijos atstovai ir Moldovos Respublikos Vyriausybės atstovai, paprastai vyresniųjų valstybės tarnautojų lygio. Bendradarbiavimo komitetui paeiliui pirmininkauja Bendrija ir Moldovos Respublika.

Savo darbo tvarkos taisyklėse Bendradarbiavimo taryba nustato Bendradarbiavimo komiteto pareigas, kurios apima Bendradarbiavimo tarybos posėdžių parengimą, ir kaip Komitetas turi veikti.

2. Bendradarbiavimo taryba gali bet kuriuos savo įgaliojimus perduoti Bendradarbiavimo komitetui, kuris užtikrina veiklos tęstinumą tarp Bendradarbiavimo tarybos posėdžių.

85 straipsnis

Bendradarbiavimo taryba gali nuspręsti steigti bet kuriuos kitus specialius komitetus ar organus, kurie gali padėti jai atlikti jos pareigas, ir nustatyti tokių komitetų ar organų sudėtį ir pareigas bei kaip jie turi veikti.

86 straipsnis

Nagrinėdama bet kurį klausimą, kylantį iš šio Susitarimo ir susijusį su nuostata, kurioje daroma nuorodą kokį nors GATT straipsnį, Bendradarbiavimo taryba kiek įmanoma atsižvelgia į to GATT straipsnio aiškinimą, kurio paprastai laikosi GATT Susitariančiosios Šalys.

87 straipsnis

Įsteigiamas Parlamentinis bendradarbiavimo komitetas. Tai yra forumas, kuriame susitinka ir keičiasi nuomonėmis Moldovos Parlamento ir Europos Parlamento atstovai. Savo posėdžių periodiškumą nustato pats komitetas.

88 straipsnis

1. Parlamentinį bendradarbiavimo komitetą sudaro Europos Parlamento nariai ir Moldovos Parlamento nariai.
2. Parlamentinis bendradarbiavimo komitetas nustato savo darbo tvarkos taisykles.
3. Parlamentiniam bendradarbiavimo komitetui pakaitomis pirmininkauja atitinkamai Europos Parlamentas ir Moldovos Parlamentas pagal nuostatas, kurios turi būti nustatytos darbo tvarkos taisyklėse.

89 straipsnis

Parlamentinis bendradarbiavimo komitetas gali iš Bendradarbiavimo tarybos prašyti atitinkamos informacijos apie šio Susitarimo įgyvendinimą, o ši prašomą informaciją pateikia komitetui.

Parlamentinis bendradarbiavimo komitetas informuojamas apie Bendradarbiavimo tarybos rekomendacijas.

Parlamentinis bendradarbiavimo komitetas gali teikti rekomendacijas Bendradarbiavimo tarybai.

90 straipsnis

1. Atsižvelgiant į šio Susitarimo taikymo sritį kiekviena Šalis įsipareigoja užtikrinti, kad kitos Šalies fiziniai ir juridiniai asmenys, nediskriminuojant jos piliečių atžvilgių, galėtų kreiptis į Šalių kompetentingus teismus ir administracinius organus, kad apgintų asmenines teises ir savo nuosavybės teises, įskaitant su intelektine, pramonine ir komercine nuosavybe susijusias teises.

2. Pagal savo atitinkamą kompetenciją Šalys:

- skatina kreiptis į arbitražą sprendžiant ginčus, kylančius iš Bendrijos ir Moldovos Respublikos ūkio subjektų sudarytų komercinių ir bendradarbiavimo sandorių,
- susitaria, kad, perdavus arbitražui spręsti ginčą, kiekviena ginčo Šalis gali, išskyrus atvejus, kai Šalių pasirinkto arbitražo centro taisyklės nustato kitaip, pasirinkti savo arbitražą

nepaisant jo pilietybės, ir kad pirmininkaujantis trečias arbitras arba vienintelis arbitras gali būti trečiosios valstybės pilietis,

- rekomenduos savo ūkio subjektams bendru sutarimu rinktis savo sutartims taikytiną teisę,
- skatina taikyti Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisijos (Uncitral) parengtas arbitražo taisykles ir kreiptis į valstybės, pasirašiusios 1958 m. birželio 10 d. pasirašytą Konvenciją dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo, arbitražo centrą.

91 straipsnis

Jokia šio Susitarimo nuostata netrukdo Šaliai imtis priemonių:

- a) kurias ji mano esant būtinas, kad nebūtų atskleista informacija, prieštaraujanti jos esminiems saugumo interesams;
- b) susijusių su ginklų, šaudmenų ar karinių medžiagų gamyba ar prekyba arba gynybos tikslams reikalingais moksliniais tyrimais, taikomąja veikla ar gamyba, jei tokios priemonės nepakenkia produktų, kurie nėra skirti konkrečiai kariniams tikslams, konkurencijos sąlygoms;
- c) kurias ji mano esant būtinas jos saugumui užtikrinti kilus šalies viduje rimtiems neramumams, keliantiems grėsmę viešosios tvarkos palaikymui, karo arba karo grėsmę keliančios didelės tarptautinės įtampos metu arba būtinas tam, kad ji galėtų įvykdyti savo įsipareigojimus, prisiimtus taikai ir tarptautiniam saugumui užtikrinti;
- d) kurias ji mano esant būtinas, kad galėtų laikytis savo tarptautinių prievolių ir įsipareigojimų dėl dvejopo naudojimo pramoninių prekių ir technologijų kontrolės.

92 straipsnis

1. Srityse, kurioms taikomas šis Susitarimas, ir nepažeidžiant jokių specialių jame esančių nuostatų:

- Bendrijai taikomos Moldovos Respublikos priemonės neturi diskriminuoti valstybių narių, jų piliečių arba jų bendrovių ar firmų,
- Moldovos Respublikai taikomos Bendrijos priemonės neturi diskriminuoti Moldovos piliečių arba jos bendrovių ar firmų,

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos nepažeidžia Šalių teisės taikyti atitinkamas savo teisės aktų nuostatas mokesčių mokėtojams, kurių sąlygos nėra identiškos pagal gyvenamąją vietą.

93 straipsnis

1. Kiekviena Šalis gali Bendradarbiavimo tarybai perduoti bet kurią ginčą, susijusį su šio Susitarimo taikymu ar aiškinimu.

2. Bendradarbiavimo taryba gali išspręsti ginčą pateikdama rekomendaciją.

3. Jei neįmanoma išspręsti ginčo pagal šio straipsnio 2 dalį, bet kuri Šalis gali pranešti kitai Šaliai apie taikintojo paskyrimą; kita Šalis per du mėnesius turi paskirti antrą taikintoją. Taikant šią procedūrą, Bendrija ir jos valstybės narės yra laikomos viena ginčo Šalimi.

Bendradarbiavimo taryba paskiria trečią taikintoją.

Taikintojų rekomendacijos priimamos balsų dauguma. Šios rekomendacijos nėra privalomos Šalims.

94 straipsnis

Šalys susitaria greitai atitinkamais kanalais bet kurios Šalies prašymu konsultuotis, kad aptartų bet kurią klausimą dėl šio Susitarimo aiškinimo ar įgyvendinimo ir kitus svarbius Šalių santykių aspektus.

Šio straipsnio nuostatos neturi jokios įtakos 17, 18, 93 ir 99 straipsniams ir jų nepažeidžia.

95 straipsnis

Pagal šį Susitarimą Moldovos Respublikai suteikiamas režimas jokių atveju neturi būti palankesnis negu tas, kurį valstybės narės suteikia viena kitai.

96 straipsnis

Šiame Susitarime sąvoka „Šalys“ reiškia Moldovos Respubliką ir Bendriją arba valstybes nares, arba Bendriją ir valstybes nares pagal jų atitinkamas galias.

97 straipsnis

Tiek, kiek reikalams, kuriems taikomas šis Susitarimas, yra taikoma Europos Energetikos chartijos sutartis ir jos protokolai, ta sutartis ir protokolai, jiems išgaliojus, yra taikomi tokiems reikalams, bet tik tokiu mastu, kokiu toks taikymas yra jame nustatytas.

98 straipsnis

Šis Susitarimas sudaromas pradiniam 10 metų laikotarpiui. Susitarimas kiekvienais metais automatiškai pratęsiamas, jei nė viena Šalis, likus šešioms mėnesiams iki jo galiojimo pabaigos, raštu nepraneša kitai Šaliai apie Susitarimo denonsavimą.

99 straipsnis

1. Šalys imasi bet kokių bendro pobūdžio arba konkrečių priemonių, kurių reikia jų įsipareigojimams pagal Susitarimą vykdyti. Jos pasirūpina, kad Susitarime išdėstyti tikslai būtų pasiekti.

2. Jeigu kuri nors Šalis mano, kad kita Šalis neįvykdė šiame Susitarime numatyto įsipareigojimo, ji gali imtis atitinkamų priemonių. Prieš tai, išskyrus ypatingos skubos atvejus, ji pateikia Bendradarbiavimo tarybai visą informaciją, būtiną išsamiai padėties analizei, kad būtų rastas abiem Šalim priimtinas sprendimas.

Pasirenkant šias priemones, pirmenybė turi būti teikiama toms, kurios mažiausiai trikdo Susitarimo funkcionavimą. Jei kita Šalis prašo, apie šias priemones nedelsiant pranešama Bendradarbiavimo tarybai.

100 straipsnis

I, II, III, IV bei V priedas ir protokolai sudaro neatskiriamą šio Susitarimo dalį.

101 straipsnis

Tol, kol pagal šį Susitarimą nebus pasiektos vienodos teisės asmenims ir ūkio subjektams, šis Susitarimas neturės poveikio teisėms, kurias jie turi pagal susitarimus, saistančius vieną ar daugiau valstybių narių ir Moldovos Respubliką, išskyrus Bendrijos kompetencijai priklausančias sritis ir tiek, kiek tai neprieštarauja valstybių narių įsipareigojimams pagal šį Susitarimą jų kompetencijos srityse.

102 straipsnis

Šis Susitarimas taikomas teritorijoms, kuriose yra taikomos Europos bendrijos, Europos anglių ir plieno bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartys laikantis tose sutartyse nustatytų sąlygų ir Moldovos Respublikos teritorijai.

103 straipsnis

Šio Susitarimo depozitaras yra Europos Sąjungos Tarybos generalinis sekretorius.

104 straipsnis

Šis Susitarimas yra sudarytas vienu egzemplioriumi anglų, danų, graikų, ispanų, italų, olandų, portugalų, prancūzų, vokiečių ir moldavų kalbomis, visi tekstai yra autentiški.

105 straipsnis

Šį Susitarimą Šalys patvirtina laikydamosi savo teisinių procedūrų.

Šis Susitarimas įsigalioja antro mėnesio nuo tos dienos, kai Šalys praneša viena kitai, kad jos atliko pirmojoje pastraipoje nurodytas procedūras, pirmą dieną.

Šis Susitarimas, jam įsigaliojus Moldovos Respublikos ir Bendrijos santykiams pakeičia 1989 m. gruodžio 18 d. Briuselyje pasirašytą Europos ekonominės bendrijos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos susitarimą dėl prekybos, ir ekonominio bei komercinio bendradarbiavimo.

106 straipsnis

Jei iki tol, kol bus baigtos Susitarimo įsigaliojimui būtinos procedūros, kai kurių šio Susitarimo dalių nuostatos bus įgyvendintos 1994 m. sudarius Bendrijos ir Moldovos Respublikos tarpinį susitarimą, Susitariančiosios Šalys susitaria, kad susiklosčius tokioms aplinkybėms sąvoka „Susitarimo įsigaliojimo diena“ reiškia tarpinio susitarimo įsigaliojimo dieną.

Hecho en Bruselas, el veintiocho de noviembre de mil novecientos noventa y cuatro.

Udfærdiget i Bruxelles den otteogtyvende november nitten hundrede og fire og halvfems.

Geschehen zu Brüssel am achtundzwanzigsten November neunzehnhundertvierundneunzig.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι οκτώ Νοεμβρίου χίλια εννιακόσια ενενήντα τέσσερα.

Done at Brussels on the twenty-eighth day of November in the year one thousand nine hundred and ninety-four.

Fait à Bruxelles, le vingt-huit novembre mil neuf cent quatre-vingt-quatorze.

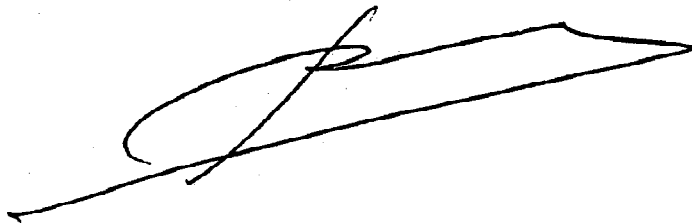
Fatto a Bruxelles, addì ventotto novembre millenovecentonovantaquattro.

Gedaan te Brussel, de achtentwintigste november negentienhonderd vierennegentig.

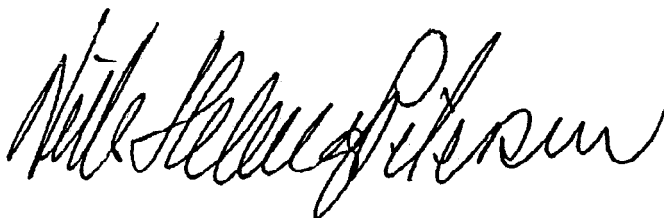
Feito em Bruxelas, em vinte e oito de Novembro de mil novecentos e noventa e quatro.

Întocmit la Bruxelles în a douăzeci și opta zi a lunii noiembrie în anul o mie nouă sute nouăzeci și patru.

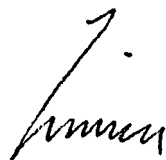
Pour le Royaume de Belgique
Voor het Koninkrijk België
Für das Königreich Belgien

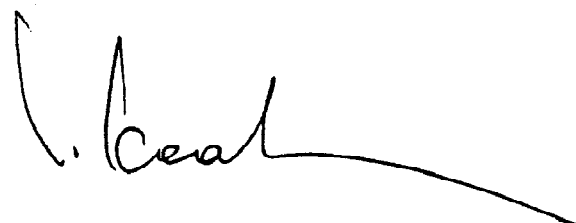
På Kongeriget Danmarks vegne

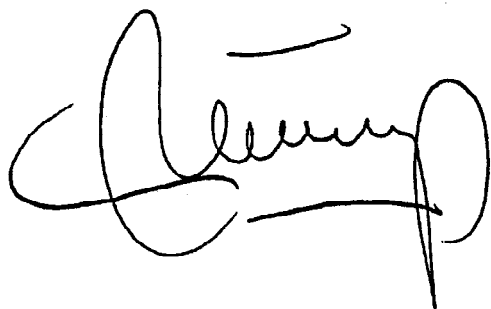
Für die Bundesrepublik Deutschland

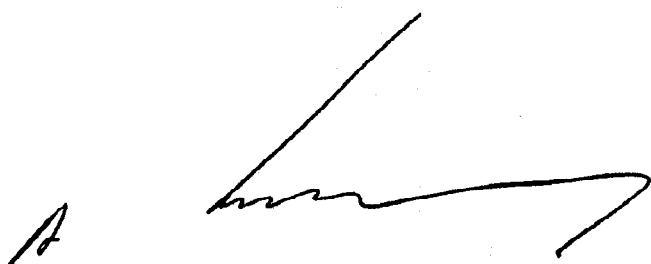
Για την Ελληνική Δημοκρατία

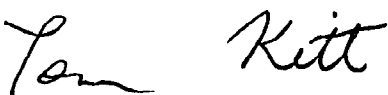
Por el Reino de España

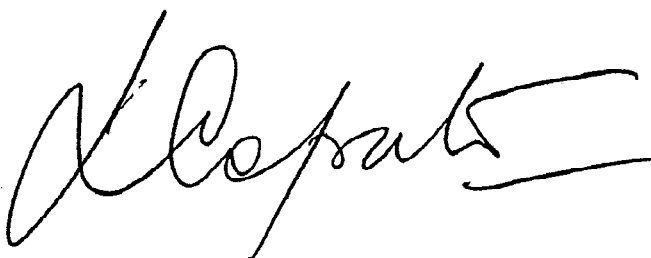
Pour la République française

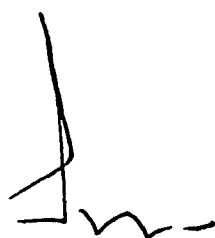
Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

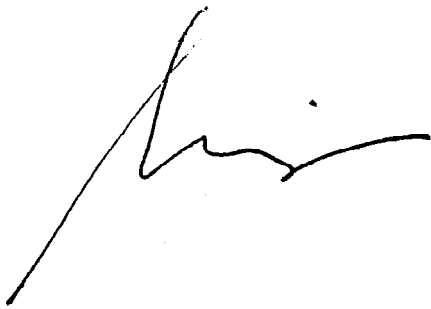
Per la Repubblica italiana

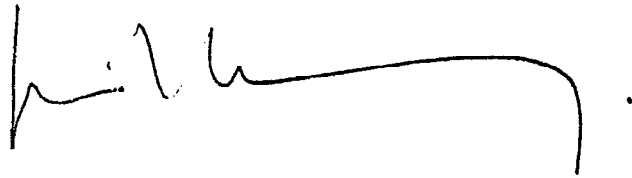
Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Pela República Portuguesa

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Por las Comunidades Europeas
For De Europæiske Fællesskaber
Für die Europäischen Gemeinschaften
Για τη Ευρωπαϊκή Κοινότητα
For the European Communities
Pour les Communautés européennes
Per le Comunità europea
Voor de Europese Gemeenschappen
Pelas Comunidades Europeias

Pentru Republica Moldova

PRIEDŲ SĄRAŠAS

- I priedas*   Nepriklausomoms valstybėms pagal 10 straipsnio 3 dalį Moldovos Respublikos teikiamų pranašumų orientacinis sąrašas
- II priedas*   Išimtinės priemonės, nukrypstančios nuo 13 straipsnio nuostatų
- III priedas*   49 straipsnio 2 dalyje nurodytos intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės teisių konvencijos
- IV priedas*   Bendrijos išlygos pagal 29 straipsnio 1 dalies b punktą
- V priedas*   Moldovos išlygos pagal 29 straipsnio 2 dalies a punktą

Protokolas dėl administracinių institucijų bendradarbiavimo muitinių veiklos srityje

I PRIEDAS

**NEPRIKLAUSOMOMS VALSTYBĖMS PAGAL 10 STRAIPSNIO 3 DALĮ MOLDOVOS RESPUBLIKOS
TEIKIAMŲ PRANAŠUMŲ ORIENTACINIS SĄRAŠAS**

1. Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Kirgizija, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas.

Netaikomi jokie importo muitai.

Netaikomi jokie eksporto muitai prekėms, kurios tiekiamos pagal dvišalius kompensacinius susitarimus tuose susitarimuose nustatytais kiekiais.

Eksportui ir importui netaikomas PVM. Eksportui netaikomas joks akcizas.

Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Kirgizija, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas – eksporto kvotos produktų pristatymui pagal metinius tarptautinius prekybos ir bendradarbiavimo susitarimus taikomos taip pat kaip pristatymui valstybės reikmėms.

2. Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Kirgizija, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas.

Mokėjimai gali būti atliekami tų šalių nacionaline valiuta ar bet kuria kita Moldovos Respublikai arba toms šalims priimtina valiuta.

Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Estija, Gruzija, Kazachstanas, Lietuva, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas – speciali nekomercinių operacijų, įskaitant tokių operacijų metu atliekamus mokėjimus, sistema.

3. Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Kirgizija, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas – speciali einamųjų mokėjimų sistema.
4. Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Kirgizija, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas – speciali kainų sistema prekiaujant tam tikromis žaliavomis ir pusgaminiais.
5. Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Kirgizija, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas – specialios tranzito sąlygos.
6. Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Kirgizija, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina, Uzbekistanas – specialios muitinės procedūrų sąlygos.

—

II PRIEDAS

IŠIMTINĖS PRIEMONĖS, NUKRYPSTANČIOS NUO 13 STRAIPSNIO NUOSTATŲ

1. Išimtinių priemonių, kurios nukrypsta nuo 13 straipsnio nuostatų, Moldovos Respublika gali imtis kiekybinių apribojimų forma, laikydamasi nediskriminavimo principo.
2. Šios priemonės gali būti taikomos tik naujoms pramonės šakoms arba tam tikriems sektoriams, kurie yra pertvarkomi arba kuriuose yra iškilę rimtų sunkumų, ypač jei šie sunkumai sukelia didelių socialinių problemų.
3. Produktų, kuriems taikomos šios priemonės, bendra importo vertė negali viršyti 15 % viso importo iš Bendrijos per paskutinius metus prieš įvedant bet kokius kiekybinius apribojimus, apie kuriuos turima statistinių duomenų.
Šios nuostatos negali būti apeinamos didinant tarifų apsaugą atitinkamų importuojamų prekių atžvilgiu.
4. Šios priemonės gali būti taikomos tik pereinamuoju laikotarpiu, kuris baigiasi 1998 m. gruodžio 31 d., nebent Šalys susitaria kitaip, arba iki tol, kol Moldovos Respublika taps GATT Susitariančiąja Šalimi, jei tai įvyktų iki minėtos dienos.
5. Moldovos Respublika informuoja Bendradarbiavimo tarybą apie bet kurias priemones, kurių ji ketina imtis pagal šio priedo sąlygas, ir iki jų įsigaliojimo Bendrijos prašymu Bendradarbiavimo taryboje dėl šių priemonių ir sektorių, kuriuose jos bus taikomos, yra surengiamos konsultacijos.

III PRIEDAS

49 STRAIPSNIO 2 DALYJE NURODYTOS INTELEKTINĖS, PRAMONINĖS IR KOMERCINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ KONVENCIJOS

1. 49 straipsnio 2 dalis susijusi su šiomis daugiašalėmis konvencijomis:
    - Berno konvencija dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos (1971 m. Paryžiaus aktas),
    - Tarptautine konvencija dėl atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančiųjų organizacijų apsaugos (1961 m. Roma),
    - Madrido sutarties dėl tarptautinės ženklų registracijos protokolu (1989 m. Madridas),
    - Nicos sutartimi dėl tarptautinės prekių ir paslaugų ženklų registravimo klasifikacijos (1977 m. Ženeva, iš dalies pakeista 1979 m.),
    - Tarptautine konvencija dėl naujų augalų veislių apsaugos (UPOV) (1991 m. Ženevos aktas).
  2. Bendradarbiavimo taryba gali rekomenduoti, kad 49 straipsnio 2 dalis būtų taikoma kitoms daugiašalėms konvencijoms. Jeigu intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės srityje kils problemų, kurios turės įtakos prekybos sąlygoms, bet kurios Šalies prašymu bus surengtos skubios konsultacijos, siekiant rasti abipusiai priimtina sprendimą.
  3. Šalys patvirtina išpareigojimų pagal šias daugiašales konvencijas svarbą:
    - Budapešto sutartį dėl tarptautinio mikroorganizmų deponavimo pripažinimo patentavimo procedūros reikmėms (1977 m., iš dalies pakeista 1980 m.),
    - Paryžiaus konvenciją dėl pramoninės nuosavybės saugojimo (1967 m. Stokholmo aktas, iš dalies pakeista 1979 m.),
    - Madrido sutartį dėl tarptautinės ženklų registracijos (1967 m. Stokholmo aktas, iš dalies pakeista 1979 m.),
    - Patentinės kooperacijos sutartį (1970 m. Vašingtonas, iš dalies pakeista ir pakeista 1984 m.).
  4. Įsigaliojus šiam Susitarimui, intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės pripažinimo ir apsaugos srityje Moldovos Respublika Bendrijos bendrovėms ir piliečiams taiko ne mažiau palankų režimą nei tas, kuris pagal dvišalius susitarimus taikomas bet kuriai trečiajai šaliai.
  5. Šio straipsnio 4 dalies nuostatos netaikomos pranašumams, kuriuos Moldovos Respublika abipusiškumo pagrindu suteikė bet kuriai trečiajai šaliai ar kuriuos ji suteikė kitai buvusios TSRS šaliai.
-

IV PRIEDAS

BENDRIJOS IŠLYGOS PAGAL 29 STRAIPSNIO 1 DALIES b PUNKTĄ**Kasyba**

Kai kuriose valstybėse narėse kasybos ir gamtos turtų gavybos teisėms ne EB kontroliuojamoms bendrovėms gauti gali būti reikalinga koncesija.

Žuvininkystė

Prieiga prie biologinių išteklių ir žvejybos rajonų, esančių jūrų akvatorijoje, priklausančioje Bendrijos valstybių narių suverenitetui ar jurisdikcijai, ir naudojimas jais yra leidžiami tik žvejybos laivams, plaukiojantiems su valstybės narės vėliava ir įregistruotiems Bendrijos valstybės narės teritorijoje, jeigu nenustatyta kitaip.

Nekilnojamojo turto pirkimas

Kai kuriose valstybėse narėse ne ES bendrovėms perkant nekilnojamąjį turtą yra taikomi apribojimai.

Audiovizualinės paslaugos, įskaitant radiją

Nacionalinis režimas produkcijai ir platinimui, įskaitant transliavimą ir kitas perdavimo visuomenei formas, gali būti taikomas tik audiovizualiniams kūriniais, atitinkantiems tam tikrus kilmės kriterijus.

Telekomunikacijų paslaugos, įskaitant judriojo ir palydovinio ryšio paslaugas**Rezervuotos paslaugos**

Kai kuriose valstybėse narėse galimybė patekti į rinką, susijusi su papildomomis paslaugomis ir infrastruktūromis, yra ribojama.

Specializuotos paslaugos

Paslaugos, skirtos tik fiziniams asmenims, kurie yra valstybių narių piliečiai. Tam tikromis sąlygomis tie asmenys gali steigti bendroves.

Žemės ūkis

Kai kuriose valstybėse narėse nacionalinis režimas netaikomas bendrovėms, kurias kontroliuoja ne ES ir kurios ketina imtis žemės ūkio verslo. Kad ne EB kontroliuojamos bendrovės galėtų įsigyti vynuogynus, reikia pranešti arba atitinkamai atvejais gauti leidimą.

Naujiųjų agentūrų paslaugos

Kai kuriose valstybėse narėse ribojamas užsieniečių dalyvavimas leidybos bendrovėse ir transliavimo bendrovėse.

V PRIEDAS

MOLDOVOS IŠLYGOS PAGAL 29 STRAIPSNIO 2 DALIES a PUNKTĄ

Tam tikriems privatizacijos proceso aspektams taikomos tam tikros sąlygos ar apribojimai.

Žemės ūkio paskirties žemės ir miškų įsigijimas ir pardavimas.

Azartinių lošimų, lažybų, loterijų ir kitos panašios veiklos organizavimas.

Bankininkystės paslaugos:

Minimalūs kapitalo reikalavimai, taikomi trečiųjų šalių bendrovių Moldovos dukterinėms įmonėms yra 2 milijonai JAV dolerių.

PROTOKOLAS

dėl administracinių institucijų bendradarbiavimo muitinių veiklos srityje

1 straipsnis

3 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Pagalba pagal prašymą

Šiame protokole:

- a) „muitų teisės aktai“ – tai Šalių teritorijose taikomos nuostatos, reglamentuojančios prekių importą, eksportą, tranzitą ir pateikimą bet kuriai muitinės procedūrai, įskaitant tų Šalių priimtas draudimo, ribojimo ar kontrolės priemones;
- b) „muitai“ – tai visi muitai, mokesčiai, rinkliavos ir kiti mokesčiai, nustatyti ir renkami Šalių teritorijose taikant muitų teisės aktus, išskyrus mokesčius ir rinkliavas, kurių dydis neviršija apytikrės suteiktų paslaugų kainos;
- c) „prašančioji institucija“ – tai Šalies tuo tikslu paskirta kompetentinga administracinė institucija, pateikusi prašymą suteikti pagalbą muitinės veiklos srityje;
- d) „prašomoji institucija“ – tai Šalies tuo tikslu paskirta kompetentinga administracinė institucija, gavusi prašymą suteikti pagalbą muitinės veiklos srityje;
- e) „pažeidimas“ – bet koks muitų teisės aktų pažeidimas ar mėginimas juos pažeisti.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šalys pagal savo kompetenciją ir šiame Protokole nustatytu būdu ir sąlygomis viena kitai padeda užtikrinti, kad būtų tinkamai taikomi muitų teisės aktai, visų pirma užkertant kelią šių teisės aktų pažeidimams, juos atskleidžiant ir tiriant.

2. Šiame Protokole nustatyta pagalba muitinių veiklos srityje taikoma bet kuriai Šalių administracinei institucijai, kompetentingai taikyti šį Protokolą. Ji neturi įtakos taisyklėms, reglamentuojančioms savitarpio pagalbą baudžiamosiose bylose. Ji taip pat neapima informacijos, įskaitant dokumentus, gautus pagal įgaliojimus, kuriais naudojama teisminės institucijos prašymu, jei šios institucijos nesusitaria kitaip.

1. Prašančiosios institucijos prašymu prašomoji institucija jai pateikia visą svarbią informaciją, leidžiančią jai užtikrinti, kad būtų tinkamai taikomi muitų teisės aktai, įskaitant informaciją apie atskleistas ar planuojamas operacijas, kurios pažeidžia ar pažeistų tokius teisės aktus.

2. Prašančiosios institucijos prašymu prašomoji institucija informuoja ją, ar iš vienos Šalių teritorijos išvežtos prekės buvo tinkamai įvežtos į kitos Šalies teritoriją, prirėkus nurodydama toms prekėms taikytą muitinės procedūrą.

3. Prašančiosios institucijos prašymu prašomoji institucija imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad būtų prižiūrimi:

- a) fiziniai ar juridiniai asmenys, apie kuriuos yra rimtas pagrindas manyti, kad jie pažeidžia ar pažeidė muitų teisės aktus;
- b) prekių judėjimas, apie kurį pranešta kaip galinį būti esminių muitų teisės aktų pažeidimų priežastimi;
- c) transporto priemonės, apie kurias yra rimtas pagrindas manyti, kad jos buvo, yra arba gali būti naudojamos pažeidžiant muitų teisės aktus;
- d) vietos, kuriose laikomos prekių atsargos, kai yra rimtas pagrindas manyti, jog tos prekės yra skirtos operacijoms, prieštaraujančioms kitos Šalies teisės aktams.

4 straipsnis

Savo iniciatyva teikiama pagalba

Šalys, vadovaudamosi savo įstatymais, taisyklėmis ir kitais teisės aktais, pagal savo kompetenciją teikia viena kitai pagalbą negavusios prašymo, jeigu mano ją esant būtiną teisingam muitų įstatymų taikymui užtikrinti, ypač gavusios informaciją, susijusią su:

— veiksmis, kuriais buvo pažeisti, yra pažeidžiami ar gali būti pažeisti tokie teisės aktai, ir kurie gali sudominti kitas Šalis,

— naujomis priemonėmis ar būdais, naudojamais atliekant tokius veiksmus,

7 straipsnis

— prekėmis, apie kurias žinoma, kad jos susijusios su esminiu muitų teisės aktu pažeidimu.

5 straipsnis

Pateikimas/pranešimas

Prašančiosios institucijos prašymu prašomoji institucija, vadovaudamasi savo teisės aktais, imasi visų būtinų priemonių, kad:

— pateiktų visus dokumentus,

— praneštų apie visus sprendimus,

kuriems taikomas šis protokolai, adresatui, gyvenančiam arba įsisteigusiam jos teritorijoje. Tokiu atveju taikoma 6 straipsnio 3 dalis.

6 straipsnis

Pagalbos prašymų forma ir turinys

1. Prašymai pagal šį protokolą pateikiami raštu. Prie prašymo pridedami dokumentai, kurių reikia tokiam prašymui įvykdyti. Kai tam tikromis aplinkybėmis reikia imtis skubių veiksmų, gali būti priimami žodiniai prašymai, bet jie nedelsiant turi būti patvirtinami raštu.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį pateikiamuose prašymuose nurodoma:

- a) prašymą pateikianti prašančioji institucija;
- b) priemonė, kurios prašoma imtis;
- c) prašymo objektas ir priežastis;
- d) įstatymai, taisyklės ir kiti susiję teisiniai dalykai;
- e) kiek įmanoma tikslesni ir išsamesni duomenys apie fizinius ar juridinius asmenis, esančius tyrimų objektu;
- f) trumpas atitinkamų faktų ir atliktų tyrimų išdėstymas, išskyrus 5 straipsnyje numatytus atvejus.

3. Prašymai pateikiami prašomosios institucijos oficialiąja kalba arba tokiai institucijai priimtina kalba.

4. Jei prašymas netenkina reikalavimų dėl formos, galima prašyti jį pataisyti ar papildyti; tačiau tokiu atveju gali būti imamasi saugumo priemonių.

Prašymų vykdymas

1. Kad įvykdytų pagalbos prašymą, prašomoji institucija arba, jeigu ji negali veikti savo vardu, administracinis departamentas, kuriam ši institucija perdavė prašymą, pagal savo kompetenciją ir turimus išteklius imasi priemonių, kokių imtųsi veikdama savo nuožiūra arba gavusi kitų tos pačios Šalies institucijų prašymą, pateikdama turimą informaciją, atlikdama atitinkamus tyrimus arba pasirūpindama, kad jie būtų atlikti.

2. Pagalbos prašymai vykdomi pagal prašomosios Šalies įstatymus, taisykles ir kitus teisės aktus.

3. Tinkamai įgalioti Šalies pareigūnai, kitos dalyvaujančios Šalies sutikimu ir laikydamiesi pastarosios nustatytų sąlygų, gali gauti iš prašomosios institucijos tarnybų arba kitos institucijos, kuri yra pavaldi prašomajai institucijai, informacijos apie muitų teisės aktu pažeidimą, kurios prašančiai institucijai reikia šio Protokolo tikslais.

4. Šalies pareigūnai, kitos dalyvaujančios Šalies sutikimu ir laikydamiesi pastarosios nustatytų sąlygų, gali dalyvauti pastarosios teritorijoje atliekamuose tyrimuose.

8 straipsnis

Forma, kuria informacija turi būti perduodama

1. Prašomoji institucija perduoda prašančiajai institucijai tyrimų rezultatus dokumentų, patvirtintų dokumentų kopijų, ataskaitų ir panašia forma.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatyti dokumentai gali būti pakeičiami bet kuriuo pavidalu pateikiama kompiuterine informacija, skirta tam pačiam tikslui.

9 straipsnis

Įsipareigojimo teikti pagalbą išimtys

1. Šalys gali atsisakyti teikti pagalbą, kaip numatyta šiame protokole, jei jos teikimas:

- a) galėtų pažeisti suverenitetą, viešąją tvarką, saugumą ar kitus esminius interesus;
- b) yra susijęs su valiutos ar mokesčių teisės aktais, išskyrus muitų taikymą reglamentuojančius teisės aktus;
- c) atskleistų pramoninę, komercinę ar profesinę paslaptį.

2. Tais atvejais, kai prašančioji institucija prašo pagalbos, kurios ji pati paprašyta negalėtų suteikti, savo prašyme ji atkreipia dėmesį į šį faktą. Sprendimą dėl tokio prašymo tenkinimo priima prašomoji institucija.

3. Jei atsisakoma teikti pagalbą, prašančiajai institucijai nedelsiant raštu turi būti pranešta apie šį sprendimą ir jo motyvus.

10 straipsnis

Įsipareigojimas laikytis konfidencialumo

1. Visa informacija, bet kuriuo pavidalu perduota pagal šį protokolą, laikoma konfidencialia. Jai taikomas oficialaus slaptumo įsipareigojimas ir suteikiama apsauga, kokia taikoma panašiai informacijai pagal atitinkamus ją gavusios Šalies įstatymus ir atitinkamas nuostatas, taikomas Bendrijos institucijoms.

2. Asmens duomenys neperduodami visais atvejais, jei yra rimtas pagrindas manyti, kad perdavimas arba perduotų duomenų naudojimas prieštarautų vienos iš Šalių teisės principams, ypač jei atitinkamas asmuo patektų į nepalankią padėtį. Duomenis gaunančioji Šalis paprašyta informuoja teikiančiąją Šalį apie pateiktos informacijos panaudojimą ir gautus rezultatus.

3. Asmens duomenys gali būti perduodami tik muitinės institucijoms ir, jei reikia baudžiamojo persekiojimo tikslais, prokuratūros ir teisminėms institucijoms. Kiti asmenys ar institucijos tokią informaciją gali gauti tik gavę išankstinį teikiančiosios institucijos leidimą.

4. Informaciją teikiančioji Šalis patikrina perduotinos informacijos tikslumą. Paaiškėjus, kad pateikta informacija buvo netiksli arba turi būti panaikinta, apie tai nedelsiant pranešama gaunančiajai institucijai. Pastaroji turi ją ištaisyti arba panaikinti.

5. Tais atvejais, kai tai neprieštarauja vyraujantiems visuomenės interesams, suinteresuotas asmuo, pateikęs prašymą, gali gauti informaciją apie sukauptus duomenis ir jų saugojimo tikslą.

11 straipsnis

Informacijos naudojimas

1. Gauta informacija yra naudojama tik šio Protokolo tikslams ir gali būti kiekvienoje Šalyje naudojama kitiems tikslams tik gavus išankstinį rašytinį tą informaciją pateikusios administracinės institucijos sutikimą ir laikantis tos institucijos nustatytų apribojimų.

2. Šio straipsnio 1 dalis netrukdo informaciją naudoti teismo ar administracinėse bylose, vėliau iškeltose už muitų teisės aktų nesilaikymą.

3. Pagal šio Protokolo nuostatas gautą informaciją ir dokumentus Šalys gali naudoti kaip įrodymus įrodymų protokoluose ir parodymuose, teismuose iškeltose bylose ir kaltinimuose.

12 straipsnis

Ekspertai ir liudytojai

Prašomosios institucijos pareigūnas gali būti įgaliotas, neperžengdamas savo įgaliojimo apribojimų, būti ekspertu arba liudytoju teismo ar administracinėse bylose, susijusiose su reikalais, kuriems taikomas šis Protokolas, kitos Šalies jurisdikcijoje ir pateikti daiktus, dokumentus ar patvirtintas jų kopijas, kurie gali būti reikalingi tose bylose. Prašyme dalyvauti byloje turi būti konkrečiai nurodoma, dėl kokių reikalų ir kokių statusu tas pareigūnas bus apklausiamas.

13 straipsnis

Pagalbos teikimo išlaidos

Šalys atsisako visų reikalavimų viena kitai atlyginti išlaidas, patirtas pagal šį protokolą, išskyrus prirėikus išlaidas ekspertams ir liudytojams bei vertėjams žodžiu ir raštu, kurie nepriklauso valstybės tarnyboms.

14 straipsnis

Įgyvendinimas

1. Šio protokolo administravimas pavedamas Moldovos Respublikos centrinėms muitinės institucijoms ir Europos Bendrijų Komisijos kompetentingoms tarnyboms bei atitinkamais atvejais Europos Sąjungos valstybių narių muitinėms. Jos priima sprendimus dėl jo taikymui būtinų praktinių priemonių ir susitarimų, atsižvelgdamos į duomenų apsaugos taisykles. Jos gali pateikti kompetentingoms institucijoms rekomendacijas dėl jų nuomone tikslingų šio protokolo pakeitimų.

2. Šalys viena su kita konsultuojasi ir vėliau viena kitą informuoja apie išsamias taikymo taisykles, kurias jos priima pagal šio Protokolo nuostatas.

15 straipsnis

Papildomumas

1. Šis protokolas papildo ir nedaro kliūčių taikyti bet kuriuos susitarimus dėl savitarpio pagalbos, kurie buvo sudaryti ar galės būti sudaryti tarp atskirų ar keleto Europos Sąjungos valstybių

narių ir Moldovos Respublikos. Jis taip pat nedaro kliūčių pagal tokius susitarimus platesniu mastu bendradarbiauti teikiant savitarpio pagalbą.

2. Nepažeidžiant 11 straipsnio, šie susitarimai nepažeidžia Bendrijos nuostatų, reglamentuojančių gautos informacijos muitinės veiklos klausimais, kuria gali būti suinteresuota Bendrija, perdavimą tarp kompetentingų Komisijos tarnybų ir valstybių narių muitinių.

BAIGIAMASIS AKTAS

BELGIJOS KARALYSTĖS,

DANIJOS KARALYSTĖS,

VOKIETIJOS FEDERACINĖS RESPUBLIKOS,

GRAIKIJOS RESPUBLIKOS,

ISPANIJOS KARALYSTĖS,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKOS,

AIRIJOS,

ITALIJOS RESPUBLIKOS,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOSIOS HERCOGYSTĖS,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖS,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKOS,

JUNGTINĖS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖS,

EUROPOS BENDRIJOS steigimo sutarties, EUROPOS ANGLIŲ IR PLIENO BENDRIJOS steigimo sutarties,
EUROPOS ATOMINĖS ENERGIJOS BENDRIJOS steigimo sutarties Susitariančiųjų Šalių,

toliau – valstybės narės, ir

EUROPOS BENDRIJOS, EUROPOS ANGLIŲ IR PLIENO BENDRIJOS IR EUROPOS ATOMINĖS ENERGIJOS
BENDRIJOS, toliau – Bendrija,

įgaliotieji atstovai ir

MOLDOVOS RESPUBLIKOS įgaliotieji atstovai,

susitikę tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt ketvirtų metų lapkričio dvidešimt aštuntą dieną, kad pasirašytų
Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą, nustatantį Europos Bendrijų ir jų valstybių narių ir Moldovos
Respublikos partnerystę, toliau – Susitarimas, priėmė šiuos tekstus:

Susitarimą, įskaitant jo priedus ir šį protokolą:

Protokolas dėl administracinių institucijų bendradarbiavimo muitinių veiklos srityje

Valstybių narių ir Bendrijos įgaliotieji atstovai ir Moldovos Respublikos įgaliotieji atstovai priėmė toliau išvardytų
Bendrų deklaracijų, pridedamų prie šio Baigiamojo akto, tekstus:

Bendra deklaracija dėl Susitarimo 4 straipsnio

Bendra deklaracija dėl Susitarimo 17 straipsnio

Bendra deklaracija dėl Susitarimo 18 straipsnio

Bendra deklaracija dėl Susitarimo 29 straipsnio

Bendra deklaracija dėl Susitarimo 30 straipsnio

Bendra deklaracija dėl sąvokos „kontrolė“ Susitarimo 31 straipsnio b punkte ir 42 straipsnyje

Bendra deklaracija dėl Susitarimo 49 straipsnio

Bendra deklaracija dėl Susitarimo 99 straipsnio

Valstybių narių ir Bendrijos įgaliotieji atstovai ir Moldovos Respublikos įgaliotieji atstovai taip pat atsižvelgė į šią Prancūzijos Vyriausybės vienašalę deklaraciją, pridėtą prie šio Baigiamojo akto:

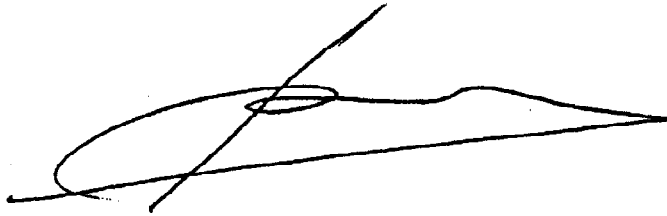
Prancūzijos Vyriausybės vienašalė deklaracija dėl jos užjūrio šalių ir teritorijų

Valstybių narių ir Bendrijos įgaliotieji atstovai ir Moldovos Respublikos įgaliotieji atstovai taip pat atsižvelgė į šį pasikeitimą laiškais, pridėtą prie šio Baigiamojo akto:

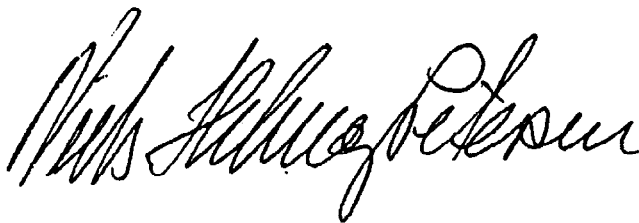
Bendrijos ir Moldovos Respublikos pasikeitimas laiškais dėl bendrovių steigimo.

Hecho en Bruselas, el veintiocho de noviembre de mil novecientos noventa y cuatro.
Udfærdiget i Bruxelles den otteogtyvende november nitten hundrede og fire og halvfems.
Geschehen zu Brüssel am achtundzwanzigsten November neunzehnhundertvierundneunzig.
Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι οκτώ Νοεμβρίου χίλια εννιακόσια ενενήντα τέσσερα.
Done at Brussels on the twenty-eighth day of November in the year one thousand nine hundred and ninety-four.
Fait à Bruxelles, le vingt-huit novembre mil neuf cent quatre-vingt-quatorze.
Fatto a Bruxelles, addì ventotto novembre millenovecentonovantaquattro.
Gedaan to Brussel, de achtentwintigste november negentienhonderd vierennegentig.
Feito em Bruxelas, em vinte e oito de Novembro de mil novecentos e noventa e quatro.
Întocmit la Bruxelles în a douăzeci și opta zi a lunii noiembrie în anul o mie nouă sute douăzeci și patru.

Pour le Royaume de Belgique
Voor het Koninkrijk België
Für das Königreich Belgien

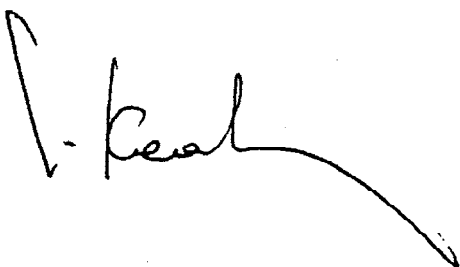
På Kongeriget Danmarks vegne

Für die Bundesrepublik Deutschland

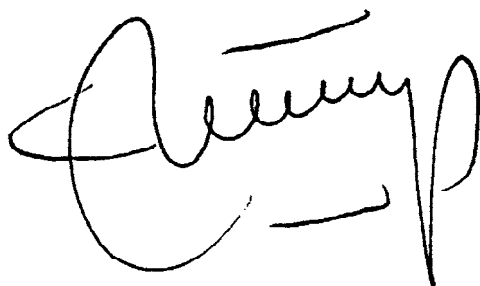

Για την Ελληνική Δημοκρατία

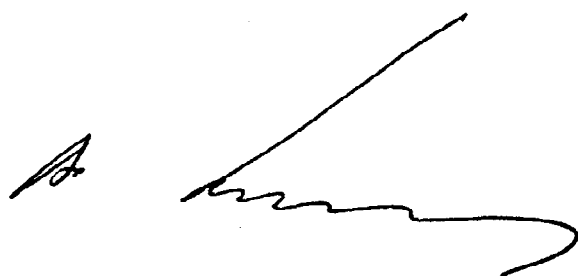

Por el Reino de España

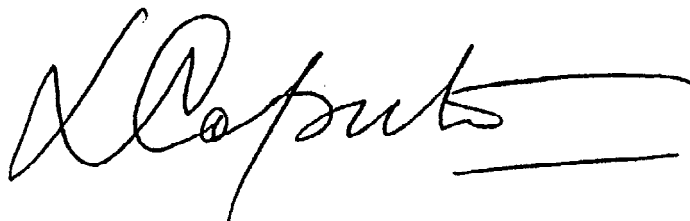
Pour la République française

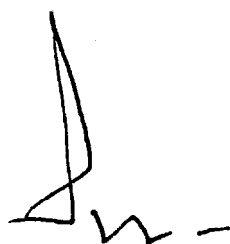
Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

Per la Repubblica italiana

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Pela República Portuguesa

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Por las Comunidades Europeas
For De Europæiske Fællesskaber
Für die Europäischen Gemeinschaften
Για τηϛ Ευρωπαϊκῆς Κοινότητεϛ
For the European Communities
Pour les Communautés européennes
Per le Comunita europea
Voor de Europese Gemeenschappen
Pelas Comunidades Europeias

Pentru Republica Moldova

_____

Bendra deklaracija dėl 4 straipsnio

Šalys susitaria, kad tuo atveju, jei jos pagal 4 straipsnį pradėtų derybas dėl laisvosios prekybos zonos, tokiose derybose būtų aptariami visi produktai, kuriais Šalys tarpusavyje prekiauja.

Bendra deklaracija dėl 17 straipsnio

Bendrija ir Moldovos Respublika pareiškia, kad apsaugos sąlygos tekstas nesuteikia GATT apsaugos režimo.

Bendra deklaracija dėl 18 straipsnio

Susitariama, kad 18 straipsnio nuostatos neturėtų lėtinti ar lėtinti, trukdyti ar apsunkinti procedūrų, nustatytų Šalių atitinkamuose teisės aktuose dėl tyrimų antidempingo ir subsidijavimo tyrimų srityje, taikymą.

Bendra deklaracija dėl 29 straipsnio

Nepažeidžiant IV ir V prieduose išdėstytų išlygų ir 43 bei 46 straipsnių nuostatų, Šalys susitaria, kad žodžiai „laikydamosi savo įstatymų ir kitų teisės aktų“, paminėti 29 straipsnio 1 ir 2 dalyse, reiškia, kad kiekviena Šalis gali reguliuoti bendrovių steigimą ir jų veiklą savo teritorijoje, jeigu šie teisės aktai nesukuria kitos Šalies bendrovių steigimui ir veiklai naujų išlygų, dėl kurių joms būtų taikomas mažiau palankus režimas nei režimas, taikomas savo bendrovėms ar bet kurios trečiosios šalies bendrovėms, jų dukterinėms įmonėms ar filialams.

Bendra deklaracija dėl 30 straipsnio

Šalies vidaus vandens kelių transporto bendrovių komercinį įsisteigimą kitos Šalies teritorijoje reglamentuojama valstybėse narėse ar Moldovos Respublikoje taikytini teisės aktai, kol bus susitarta dėl konkrečių palankesnių komercinį įsisteigimą reglamentuojančių nuostatų ir jei tokio buvimo nereglamentuoja kiti Šalims privalomi teisės aktai.

Susitariama, kad komercinis įsisteigimas apima dukterines įmones ar filialus, apibrėžtus 31 straipsnyje.

Bendra deklaracija dėl sąvokos „kontrolė“ 31 straipsnio b punkte ir 42 straipsnyje

1. Šalys patvirtina abipusį supratimą, kad kontrolės supratimas priklausys nuo konkretaus atvejo faktinių aplinkybių.
  2. Pavyzdžiui, laikoma, kad bendrovę „kontroliuoja“ kita bendrovė, ir ji yra tos bendrovės dukterinė įmonė, jei:
    - kita bendrovė tiesiogiai ar netiesiogiai turi daugumą balsų teisių, arba
    - kita bendrovė turi teisę paskirti arba atleisti daugumą administracijos, vadovybės ar priežiūros padalinio darbuotojų ir tuo pačiu yra dukterinės įmonės akcininkė ar narė.
  3. 2 dalyje pateiktų kriterijų sąrašo abi Šalys nelaiko baigtiniu.
-

Bendra deklaracija dėl 49 straipsnio

Šalys susitaria, kad šiame Susitarime intelektinė, pramoninė ir komercinė nuosavybė apima autorių ir gretutines teises, įskaitant kompiuterinių programų autorių teises, teises į patentus, pramoninius dizainus, geografines nuorodas, įskaitant kilmės vietos pavadinimus, prekių ženklus ir paslaugų ženklus, integrinių grandynų topografijas, taip pat apsaugą nuo nesąžiningos konkurencijos, kaip nurodyta Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės ir neatskleistos informacijos apie pažangią patirtį saugojimo 10 a straipsnyje, ir neatskleidžiamos informacijos apie pažangią patirtį apsaugą.

Bendra deklaracija dėl 99 straipsnio

Šalys susitaria, kad tam, kad terminas „ypatingos skubos atvejai“, paminėtas Susitarimo 99 straipsnyje, būtų aiškinamas ir taikomas teisingai, jis reiškia, kad viena iš Šalių iš esmės pažeidžia Susitarimą. Esminis Susitarimo pažeidimas yra:

- a) atsisakymas vykdyti Susitarimą, kuris yra draudžiamas pagal tarptautinės teisės bendrąsias taisykles,
  - b) 2 straipsnyje nurodytų pagrindinių Susitarimo elementų pažeidimas.
-

Prancūzijos Vyriausybės vienašalė deklaracija

Prancūzijos Respublika pažymi, kad Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas su Moldovos Respublika netaikomas užjūrio šalims ir teritorijoms, susijusioms su Europos bendrija pagal Europos bendrijos steigimo sutartį.

Bendrijos ir Moldovos Respublikos**PASIKEITIMAS LAIŠKAIS****dėl bendrovių steigimo***A. Moldovos Vyriausybės laiškas*

Geriamasis Pone,

Norėčiau atkreipti dėmesį į 1994 m. liepos 26 d. parafuotą Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą.

Kaip pabrėžiau derybų metu, Moldovos Respublika tam suteikia Moldovos Respublikoje įsisteigiančioms ir veikiančioms Bendrijos bendrovėms tam tikrais požiūriais privilegijuotas sąlygas. Esu paaiškinęs, kad tai atspindi Moldovos politiką visomis priemonėmis skatinti Bendrijos bendrovių įsisteigimą Moldovos Respublikoje.

Atsižvelgdamas į tai, manau, kad yra susitarta, jog laikotarpiu nuo šio Susitarimo parafavimo dienos iki atitinkamų straipsnių dėl bendrovių įsisteigimo įsigaliojimo, Moldovos Respublika nepatvirtins priemonių arba taisyklių, kurios nustatytų Bendrijos įmonių diskriminavimą Moldovos bendrovių arba bet kurios trečiosios šalies bendrovių atžvilgiu ar padidintų šį diskriminavimą palyginti su padėtimi šio Susitarimo parafavimo dieną.

Būčiau dėkingas, jei galėtumėte patvirtinti, kad gavote šį laišką.

Reiškiu Jums savo didžią pagarbą.

*Moldovos Respublikos
Vyriausybės vardu*

B. Bendrijos laiškas

Geriamasis Pone,

Dėkoju už Jūsų šios dienos laišką, kuriame rašoma:

„Norėčiau atkreipti dėmesį į 1994 m. liepos 26 d. paraftotą Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą.

Kaip pabrėžiau derybų metu, Moldovos Respublika tam suteikia Moldovos Respublikoje įsisteigiančioms ir veikiančioms Bendrijos bendrovėms tam tikrais požiūriais privilegijuotas sąlygas. Esu paaiškinęs, kad tai atspindi Moldovos politiką visomis priemonėmis skatinti Bendrijos bendrovių įsisteigimą Moldovos Respublikoje.

Atsižvelgdamas į tai, manau, kad yra susitarta, jog laikotarpiu nuo šio Susitarimo parafavimo dienos iki atitinkamų straipsnių dėl bendrovių įsisteigimo įsigaliojimo, Moldovos Respublika nepatvirtins priemonių arba taisyklių, kurios nustatytų Bendrijos įmonių diskriminavimą Moldovos bendrovių arba bet kurios trečiosios šalies bendrovių atžvilgiu ar padidintų šį diskriminavimą palyginti su padėtimi šio Susitarimo parafavimo dieną.

Būčiau dėkingas, jei galėtumėte patvirtinti, kad gavote šį laišką.“

Patvirtinu, kad gavau Jūsų laišką.

Reiškiu Jums savo didžią pagarbą.

Europos bendrijų vardu
